EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 16.3.2004
KOM(2004) 178 lopullinen

2004/0061 (CNS)
2004/0062 (CNS)
2004/0063 (CNS)

C6-0011-12-13/04

**KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE**

**ehdotuksesta direktiiviksi ja kahdesta ehdotuksesta suositukseksi kolmansien maiden kansalaisten maahanpääsyn helpottamisesta Euroopan yhteisössä suoritettavaa tieteellistä tutkimusta varten**

Ehdotus

**NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI**

**kolmansien maiden kansalaisiin sovellettavasta erityisestä maahanpääsymenettelystä tieteellistä tutkimusta varten**

Ehdotus

**NEUVOSTON SUOSITUS**

**kolmansien maiden kansalaisten maahanpääsyn helpottamiseksi Euroopan yhteisössä suoritettavaa tieteellistä tutkimusta varten**

Ehdotus

**NEUVOSTON SUOSITUS**

**Euroopan yhteisöön tieteellistä tutkimusta varten tuleville kolmansien maiden tutkijoille lyhytaikaiseen oleskeluun tarkoitettuja yhtenäisiä viisumeja koskevien jäsenvaltioiden myöntämismenettelyjen helpottamiseksi**

(Komission esittämät)

**KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE**

**ehdotuksesta direktiiviksi ja kahdesta ehdotuksesta suositukseksi kolmansien maiden kansalaisten maahanpääsyn helpottamisesta Euroopan yhteisössä suoritettavaa tieteellistä tutkimusta varten**

## 1. YLEISTÄ

### 1.1. Tutkimuksen kehittäminen: EU:sta maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin osaamistalous

Komissio esitti tammikuussa 2000 aloitteen eurooppalaisen tutkimusalueen luomisesta[1], joka on siitä lähtien ollut Euroopan unionin tutkimuspolitiikan johtoajatus. Lissabonissa maaliskuussa 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto ilmaisi tukensa tälle hankkeelle, joka on keskeinen osa Euroopan unionin strategiaa kuluvalle vuosikymmenelle: unionista on tultava maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin osaamistalous. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää yleistä strategiaa, jolla valmistellaan siirtymistä tietoon perustuvaan yhteiskuntaan ja talouteen. Eräs keskeisistä keinoista osaamistalouden toteuttamiseksi on tutkijoiden liikkuvuuden tukeminen, jota korostettiin muun muassa neuvoston 10. joulukuuta 2001 antamassa päätöslauselmassa. Lissabonissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti päätelmissään neuvostoa ja komissiota ryhtymään tarvittaessa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on poistaa tutkijoiden liikkuvuuden esteitä Euroopassa vuoteen 2002 mennessä sekä houkutella Eurooppaan korkeatasoisia tieteellisiä kykyjä ja saada heidät jäämään tänne.[2] Tämä vahvistettiin neuvoston 26. marraskuuta 2002 antamissa päätelmissä, joissa kehotettiin jäsenvaltioita yhteistoiminnassa komission kanssa tehostamaan eurooppalaisen tutkimusalueen edelleen kehittämiseksi toteutettavia toimia erityisesti helpottamalla tai helpottamalla edelleen kolmansista maista peräisin olevien tutkijoiden saapumista ja oleskelua. Tätä on korostanut myös Euroopan parlamentti esimerkiksi 9. toukokuuta 2000 antamassaan raportissa[3] ja 18. toukokuuta 2000 antamassaan päätöslauselmassa[4].

### 1.2. Tutkijoiden liikkuvuuden edistäminen globaalistuvassa maailmassa

Tutkijoiden liikkuvuus on keskeinen tekijä tiedon hankkimisessa ja siirrossa. Koska talouden globalisaatio perustuu yhä enemmän tietoon, tieteen kansainvälistymisen merkitys kasvaa jatkuvasti. Komissio korosti tieteen kansainvälisyyttä tiedonannossaan ”Eurooppalaisen tutkimusalueen kansainvälinen ulottuvuus”[5], ja se on keskeisessä asemassa myös Euroopan yhteisön kuudennessa tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja esittelyn puiteohjelmassa[6] ja etenkin erityisohjelmassa

---

1 KOM(2000) 6, 18.1.2000.
2 Päätelmien 13 kohta.
3 Mietintö komission tiedonannosta ”Kohti eurooppalaista tutkimusaluetta” (A5-0131).
4 Euroopan parlamentin päätöslauselma, annettu 18 päivänä toukokuuta 2000, komission tiedonannosta ”Kohti eurooppalaista tutkimusaluetta” (A5-0131/2000), s. 40.
5 KOM(2001) 346, 25.6.2001.
6 EYVL L 232, 29.8.2002, s. 1.

”Eurooppalaisen tutkimusalueen jäsentäminen”[7], jossa pyritään edistämään niin eurooppalaisten tutkijoiden siirtymistä EU:n ulkopuolelle kuin kolmansista maista tulevien tutkijoiden pääsyä unionin alueelle ja liikkumista unionissa. Erityistä tässä tutkimuksen uudessa suuntauksessa on se, että kolmansien maiden tutkijoille annetaan aiempaa huomattavasti paremmat mahdollisuudet osallistua kuudenteen puiteohjelmaan. Puiteohjelman avaamista kolmansien maiden tutkijoille pidetään ratkaisevan tärkeänä, jotta Euroopan unionista tulee keskeinen tutkimusalue maailmassa.

## 1.3. Vuoteen 2010 mennessä tarvitaan 700 000 tutkijaa

Komissio on osoittanut noin 1,6 miljardia euroa tutkijoiden koulutuksen, liikkuvuuden ja urakehityksen parantamiseen tutkimuksen kuudennen puiteohjelman tutkijavoimavaroja ja liikkuvuutta[8] koskevan toimen puitteissa. Tämä perustuu siihen johtopäätökseen, että Euroopan unioni tarvitsee vuoteen 2010 mennessä 700 000 uutta tutkijaa voidakseen toteuttaa Barcelonassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston asettaman tavoitteen, jonka mukaan vuosikymmenen loppuun mennessä 3 prosenttia jäsenvaltioiden BKT:sta on käytettävä tutkimukseen ja teknologian kehittämiseen kohdistuviin investointeihin[9]. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää useita toimia: on kannustettava nuoria valitsemaan luonnontieteellisiä koulutuslinjoja, parannettava tutkijoiden uranäkymiä Euroopan unionissa sekä lisättävä koulutus- ja liikkuvuusmahdollisuuksia. Koska Euroopan unionin alueelta ei kuitenkaan todennäköisesti löydetä näin suurta määrää tutkijoita, on lisäksi ryhdyttävä toimiin kolmansien maiden tutkijoiden houkuttelemiseksi unioniin.

## 1.4. Kolmiosainen asiakirja

Tämä komission aloite käsittää sekä ehdotuksen neuvoston direktiiviksi että kaksi ehdotusta neuvoston suositukseksi. Ensimmäisen suosituksen tarkoituksena on saada jäsenvaltiot ryhtymään mahdollisimman pian useisiin käytännön toimiin, sillä direktiivin saattaminen täytäntöönpanovaiheeseen kestää useita vuosia eikä direktiivillä sitä paitsi pystytä yksinään toteuttamaan edellä mainittuja neuvoston tavoitteita annetussa määräajassa. Suosituksen avulla voidaan osittain valmistella direktiivin täytäntöönpanoa kehottamalla jäsenvaltioita toteuttamaan toimia, jotka ovat direktiivin mukaisia ja helpottavat täten sen soveltamista. Lisäksi suositusta voidaan perustella myös direktiivistä riippumatta, sillä se kattaa lisäksi kysymyksiä, jotka eivät sisälly direktiiviehdotukseen, kuten perheiden yhdistäminen ja operatiivinen yhteistyö. Toinen suositus koskee erityisesti lyhytaikaista oleskelua varten myönnettyjä viisumeja, ja sen tarkoituksena on helpottaa niiden tutkijoiden tilannetta, jotka kutsutaan työn puitteissa esimerkiksi konferensseihin tai kokouksiin.

## 1.5. Yhteistyön kehittäminen kolmansien maiden kanssa

Entistä useampien kolmansien maiden tutkijoiden päästäminen Euroopan unionin alueelle hyödyttää unionia. Sen avulla voidaan moninkertaistaa tieteellistä yhteistyötä ja kumppanuutta tukevat verkostot maailmanlaajuisesti. Samalla kun edistetään tutkijoiden liikkuvuutta ja maahanpääsyä, on myös tarpeen kehittää

---

7 EYVL L 294, 29.10.2002, s. 44.

8 EYVL L 294, 29.10.2002, s. 50.

9 Komission tiedonanto – Tutkimusinvestoinnit: toimintasuunnitelma Euroopalle, KOM(2003) 226, 30.4.2003.

toimia, joilla estetään uudentyyppinen aivovuoto vähemmän kehittyneistä maista. Sen lisäksi, että suosituksessa esitellään lyhytaikaista oleskelua varten myönnettyjä viisumeja koskevia toimia, joilla edistetään tutkijoiden kansainvälistä liikkuvuutta, ja kehotetaan jäsenvaltioita huolehtimaan siitä, että niiden toimet kolmansien maiden tutkijoiden työskentelyn ja oleskelun helpottamiseksi Euroopan unionissa eivät lisää aivovuotoa, joka vahingoittaisi kehittymässä olevia maita, on harkittava muita toimia yhteistyössä tutkijoiden lähtömaiden kanssa. Kumppanuus lähtömaiden kanssa todettiin Tampereella pidetyn Eurooppa-neuvoston huippukokouksen päätelmissä erääksi yhteisen maahanmuuttopolitiikan perustekijöistä. Tutkimuksen kuudennessa puiteohjelmassa yhteisö päätti rahoittaa toimia tutkijoiden uudelleenintegroitumiseksi lähtömaahan, kun on kyse kehitysmaista tai siirtymävaiheen maista[10]. Lisäksi on päätetty tutkia mahdollisia muita toimia, joilla autettaisiin ulkomaille muuttaneita tutkijoita muodostamaan tutkimusryhmiä, jotka työskentelisivät lähtömaidensa tieteen, tekniikan ja korkeakouluopetuksen hyväksi. Komissio otti asian pohdittavaksi yhteisön tasolla 3. joulukuuta 2002 antamassaan tiedonannossa ”Siirtolaisuuskysymykset osaksi Euroopan unionin politiikkaa suhteissa unionin ulkopuolisiin maihin”[11], jonka perusteella neuvosto antoi 19. toukokuuta 2003 muuttoliikettä ja kehitystä koskevat päätelmät. Päätelmissä neuvosto kehotti komissiota esittämään vuoden 2004 loppuun mennessä kertomuksen tilanteesta ja tekemään konkreettisia ehdotuksia.

## 2. EHDOTUSTEN TAUSTA JA NIIDEN SUHDE KOMISSION MUIHIN ALOITTEISIIN

### 2.1. Ehdotukset osana eurooppalaista tutkimuspolitiikkaa

Eurooppalaisen tutkimusalueen perustamisesta lähtien on keskusteltu siitä, tulisiko tutkimusohjelmia avata suuremmassa määrin kolmansien maiden kansalaisille. Lissabonissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston valtuuttamana komissio nimitti vuonna 2000 korkean tason asiantuntijaryhmän, jonka tehtävänä oli tunnistaa tutkijoiden liikkuvuuden esteet ja tehdä ehdotuksia niiden poistamiseksi. Asiantuntijaryhmä esitti 4. huhtikuuta 2001 raporttinsa[12], jonka perusteella komissio antoi 20. kesäkuuta 2001 tiedonannon ”Eurooppalaisen tutkimusalueen liikkuvuusstrategia”[13], jossa se esitti useita konkreettisia, muun muassa oikeudellisia ja sääntelyyn liittyviä kysymyksiä koskevia ehdotuksia, kuten erityisen oleskeluluvan luominen kolmansien maiden tutkijoita varten. Komissio on tehnyt tiedonannon täytäntöönpanossa läheistä yhteistyötä jäsenvaltioiden oikeus- tai sisäministeriöiden kanssa. Jäsenvaltioille ja ehdokasmaille lähetettiin kyselylomake, johon saatujen vastausten perusteella selvisi, että yhdeksän jäsenvaltiota viidestätoista oli ryhtynyt toimiin kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsyn helpottamiseksi, mutta vain kaksi maata oli ottanut käyttöön erityisen maahanpääsymenettelyn. Näiden tietojen johdosta komissio suoritti jäsenvaltioihin täydentäviä tarkastuskäyntejä vuoden 2003 aikana. Näiden toimien pohjalta komissio esitti useita poliittisia vaihtoehtoja, joiden perusteella laadittiin jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa käytyjen keskustelun jälkeen oheinen direktiiviehdotus sekä ehdotukset suositukseksi.

---

10 Marie Curie -toimet ”Tutkijavoimavarat ja liikkuvuus”.

11 KOM(2002) 703.

12 http://europa.eu.int/comm/research/fp5/pdf/finalreportmobilityhleg.pdf

13 KOM(2001) 331.

## 2.2. Eurooppalaisen maahanmuuttopolitiikan välineitä täydentävät ehdotukset

Komissio esitti 22. marraskuuta 2000 yhteisön maahanmuuttopolitiikasta antamassaan tiedonannossa[14], että olisi otettava hallitusti käyttöön laillisia maahanmuuttokanavia eri parametrien ja maahanmuuttajaryhmien mukaan. Eräs parametreista on jäsenvaltioiden tarpeet. Tämä lähestymistapa soveltuu erityisen hyvin tutkijoihin, jotka ovat juuri sellainen korkeasti koulutettu ryhmä, jota Euroopan unioni eniten tarvitsee ja jonka maahanmuutosta se eniten hyötyy. Koska tutkijoiden on ammattinsa vuoksi matkustettava paljon ja asuttava uransa aikana useissa eri maissa lyhyempiä tai pidempiä ajanjaksoja, he hyötyvät yleisesti ottaen eurooppalaisen maahanmuuttopolitiikan uudistuksista. Tämä koskee myös lyhyttä oleskelua varten myönnettävää yhtenäistä viisumia, jonka ansiosta he voivat liikkua vapaasti Schengen-alueella enintään kolmen kuukauden ajan, ja oikeutta oleskella toisissa jäsenvaltioissa: tämä oikeus myönnetään pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevassa direktiivissä määritellyin ehdoin kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat oleskelleet laillisesti jossakin jäsenvaltiossa vähintään viisi vuotta[15].

Jotta Euroopan unioni kykenisi vastaamaan tutkimusalan haasteisiin, tarvitaan kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsyä ja liikkuvuutta koskevia yhteisön erityissäännöksiä. Ehdotuksessa neuvoston direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä palkkatyötä tai itsenäistä ammatinharjoittamista varten on nimenomaan esitetty tutkijoita koskevien yhteisön erityissääntöjen laatimista[16]. Keskeinen kysymys liikkuvuudessa on Euroopan unionin alueella oleskelevien kolmansien maiden tutkijoiden mahdollisuus saada perheenjäsenensä luokseen. Koska kolmansien maiden kansalaisten oikeudesta perheenyhdistämiseen on jo säädetty neuvoston 22. syyskuuta 2003 hyväksymässä direktiivissä[17], kysymystä ei ole otettu esille oheisessa direktiiviehdotuksessa vaan ensimmäisessä ehdotuksessa neuvoston suositukseksi. Tällä aloitteella täydennetään ehdotusta direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä opiskelua, ammatillista koulutusta tai vapaaehtoistyötä varten[18], joka kattaa henkilöt, jotka kirjoittautuvat opiskelijoiksi johonkin Euroopan unionissa olevaan korkea-asteen oppilaitokseen väitöskirjan tekemiseksi. Oheinen ehdotus ei koske väitöskirjaa valmistelevia tutkijoita, jotka muodostavat tutkijoiden erityisryhmän, paitsi jos he kuuluvat vastaanottavan organisaation tutkimushenkilökuntaan jollakin toisella perusteella (esimerkiksi jos heillä on työsopimus, jonka puitteissa he tekevät väitöskirjaansa). Näin ollen säädösehdotukset kattavat kaikki kolmansien maiden tutkijat, joille voidaan eri perustein myöntää pääsy Euroopan unionin alueelle, kuten komissio oli sitoutunut tekemään vastauksessaan muutosehdotuksiin, jotka Euroopan parlamentti esitti palkattomien tutkijoiden asemasta[19] päätöslauselmassa, jonka se antoi 3. kesäkuuta 2003

---

14 KOM(2000) 757.

15 Ks. direktiivi pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta, luku III: oleskelu toisissa jäsenvaltioissa. Neuvosto hyväksyi direktiivin 25. marraskuuta 2003.

16 KOM(2001) 386 (EYVL C 332, 27.11.2001, s. 248).

17 Direktiivi 2003/86, annettu 22 päivänä syyskuuta 2003, oikeudesta perheenyhdistämiseen (EUVL L 251, 3.10.2003, s. 12).

18 KOM(2002) 548 (EUVL C 45, 25.2.2003, s. 18).

19 Palkattomaan tutkijaan sovelletaan oheista direktiiviä, jos hänellä on riittävät varat oleskeluunsa ja paluumatkaan direktiivin 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti. Se koskee myös opiskelijoita, jotka ovat kirjoilla jossakin lähtömaansa korkea-asteen oppilaitoksessa väitöskirjan valmistelemista

ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä opiskelua, ammatillista koulutusta tai vapaaehtoistyötä varten[20].

varten ja jotka tulevat Euroopan unioniin suorittaakseen täällä osan väitöskirjan edellyttämistä tutkimuksista.

[20] PE 332.951, s. 46.

**Ehdotus NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI kolmansien maiden kansalaisiin sovellettavasta erityisestä maahanpääsymenettelystä tieteellistä tutkimusta varten**

# PERUSTELUT

## 1. EHDOTUKSEN SÄÄNNÖSTEN KUVAUS

Ehdotus direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisiin sovellettavasta erityisestä maahanpääsymenettelystä tieteellistä tutkimusta varten kattaa seuraavat keskeiset kysymykset.

### 1.1. Tutkimusorganisaatioiden keskeinen rooli

Kuten eräissä jäsenvaltioissa on jo tehtykin, direktiivissä ehdotetaan erityisen maahanpääsymenettelyn perustamista kolmansien maiden tutkijoita varten siten, että ennalta hyväksytyt tutkimusorganisaatiot otetaan mukaan oleskeluluvan myöntämismenettelyyn. Tavoitteena on helpottaa tutkijoiden maahanpääsyä ja liikkuvuutta vapauttamalla jäsenvaltioiden maahanmuuttoviranomaiset velvollisuudesta tarkistaa tutkimushankkeen uskottavuus ja erityisesti rahoitusehtojen täyttyminen ja lupaa hakevan henkilön edellytykset saattaa hanke loppuun. Tämä tehtävä annetaan tutkimusorganisaatioille, joilla on näin ollen merkittävä rooli maahanpääsymenettelyssä, sillä ne allekirjoittavat kolmannen maan kansalaisen kanssa vastaanottosopimuksen, jolla sekä taataan kyseisen henkilön edellytykset saattaa suunnitellut tutkimukset päätökseen että määritellään erityisesti rahoitukseen liittyvät edellytykset tutkimuksen toteuttamiselle. Vastaanottosopimus muistuttaa opiskelijoiden ja vaihto-opiskelijoiden oleskelulupien nopeutettua myöntämismenettelyä[21], jota komissio on jo aiemmin ehdottanut. Se poikkeaa tästä kuitenkin perustavalla tavalla, sillä todellisuudessa se käynnistää maahanpääsymenettelyn. Kuten nimestäkin käy ilmi, kyseessä on juridinen sopimus, jolla toisaalta organisaatio sitoutuu vastaanottamaan tutkijan ja toisaalta tutkija sitoutuu saattamaan tutkimushankkeen loppuun ennalta määrätyin ehdoin ja sillä varauksella, että maahanmuuttoviranomaiset myöntävät hänelle oleskeluluvan. On tärkeää huomata, että sopimuksessa ei määritellä tutkijan oikeudellista asemaa suhteessa vastaanottavaan organisaatioon, sillä tästä määrätään toisessa asiakirjassa, joka voi olla tapauksesta riippuen työsopimus, päätös apurahan myöntämisestä tai muu vastaava.

### 1.2. Tutkimusorganisaatioiden ja jäsenvaltioiden tehtävien jako

Suunniteltu maahanmuuttomenettely ei vaikuta jäsenvaltioiden maahanmuuttoviranomaisten toimivaltaan, sillä tutkijan maahanpääsy edellyttää edelleen niiden suostumusta. On siis tärkeää määrittää selvästi vastaanottavan tutkimusorganisaation ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tehtävät. Tutkimusorganisaation tehtävänä on varmistaa, että vastaanottosopimuksen allekirjoittamisen edellytykset täyttyvät eli kyseessä on tutkimushanke, joka täyttää 5 artiklassa asetetut ehdot ja jonka vastaanottava organisaatio on hyväksynyt, ja että

---

[21] Ks. ehdotus neuvoston direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä opiskelua, ammatillista koulutusta tai vapaaehtoistyötä varten, 21 artikla (KOM(2002) 548, 7.10.2002; EUVL C 45, 25.2.2003, s. 40).

tutkijalla on hallussaan riittävät varat ja sairausvakuutus koko oleskelun ajaksi. Lisäksi tutkimusorganisaation on annettava todistus, jossa se sitoutuu vastaamaan tutkijan oleskelu-, terveydenhoito- ja paluukustannuksista. Jäsenvaltiot tarkastavat kolmannen maan kansalaisen henkilöllisyyden ja hänen matkustusasiakirjojensa aitouden ja varmistavat, ettei hän ole uhkana yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle tai kansanterveydelle. Uhan olemassaoloa ei tutkita pelkästään kolmannen maan kansalaisen osalta vaan hänen suunnitellun tutkimushankkeensa kohteen osalta. Kyse voi olla esimerkiksi hankkeesta, joka liittyy sotilaallisesti arkaluonteisiin kysymyksiin ja jota voitaisiin pitää tällä perusteella uhkana yleiselle turvallisuudelle. Jäsenvaltiot varmistavat myös, että vastaanottosopimus on allekirjoitettu 5 artiklan 2 kohdan vaatimusten mukaisesti ja että vastaanottava organisaatio on sitoutunut vastaamaan tutkijan kuluista. Jäsenvaltioilla on valtuudet tarkistaa, onko tutkimusorganisaatio allekirjoittanut vastaanottosopimuksen 5 artiklan ehtojen mukaisesti erityisesti tutkijan käytössä olevien varojen ja sairausvakuutuksen osalta. Koska tarkoituksena on yksinkertaistaa menettelyä, jäsenvaltiot suorittavat 5 artiklan ehtojen kaksinkertaisen tarkistamisen vain ongelmallisissa tai poikkeustapauksissa. Maahanpääsymenettely perustuu itse asiassa siihen, että jäsenvaltioiden ja tutkimusorganisaatioiden välille luodaan luottamukselliset suhteet.

### 1.3. Tutkimusorganisaatioiden vastuun lisääminen

Tutkimusorganisaatiot, joilla on oikeus soveltaa erityistä maahanpääsymenettelyä, on määritelty lähinnä Euroopan unionin tutkimusalan tarpeita ajatellen. Koska tavoite, jonka mukaan 3 prosenttia BKT:sta tulisi käyttää tutkimukseen kohdistuviin investointeihin, koskee enimmäkseen yksityissektoria[22], se on otettava mukaan toimintaan. Tässä ehdotuksessa tutkimusorganisaatioilla tarkoitetaan kaikkia julkisia tai yksityisiä laitoksia tai yrityksiä, jotka suorittavat tutkimusta, kuten yliopistoja, laboratorioita, tutkimuskeskuksia, säätiöitä, yrityksiä, kansainvälisiä tai valtiosta riippumattomia järjestöjä jne. Tutkimusorganisaatioille myönnetyt etuoikeudet ja niiden maahanmuuttoviranomaisille antama apu huomioon ottaen on asianmukaista, että niiden luotettavuus tarkistetaan ja että niille annetaan vastuuta niille annetun tehtävän hoitamisessa. Tätä varten direktiivissä säädetään ensinnäkin, että organisaatioiden on hankittava etukäteen lupa hyödyntää erityismenettelyä. Direktiivissä säädetään eri tapoja luvan saamiseksi riippuen siitä, onko kyse tutkimustoimintaa ensisijaisesti vai sivutoimisesti harjoittavasta organisaatiosta. Lisäksi yksityisille yrityksille on asetettu erityisvaatimus, jonka tarkoituksena on rajoittaa menettelyn väärinkäytön mahdollisuutta. Direktiivissä säädetään myös, että sille myönnettyjen etuoikeuksien vastineeksi tutkimusorganisaatio on taloudellisesti vastuussa tutkijan oleskelu-, terveydenhoito- ja paluukustannuksista siinä tapauksessa, että tämä jää vastaanottavan valtion vastuulle tai oleskelee laittomasti Euroopan unionissa oleskelulupansa umpeuduttua. Lopuksi siinä säädetään, että jäsenvaltiot voivat kieltäytyä uusimasta tutkimusorganisaation lupaa tai peruuttaa sen, jos tämä ei enää täytä ehtoja tai on allekirjoittanut tutkimussopimuksia sellaisten henkilöiden kanssa, jotka eivät täytä maahanpääsyn edellytyksiä tai ovat käyttäneet väärin tutkijan asemaa työskennelläkseen muuta tarkoitusta kuin tutkimushanketta varten tai ovat jatkaneet laittomasti oleskeluaan Euroopan unionissa oleskeluluvan umpeuduttua.

---

[22] Komission tiedonanto – Lisää tutkimusta Euroopan hyväksi – Tavoitteena 3 prosenttia BKT:sta (KOM(2002) 499) ja tiedonantoa tukeva komission valmisteluasiakirja (SEC(2002) 929, 11.9.2002).

## 1.4. Euroopan unionin tarpeita palveleva ’tutkijan’ laaja määritelmä

Koska Euroopan unioni tarvitsee lähivuosina runsaasti tutkijoita, ei vaikuta järkevältä rajoittaa menettelyä henkilöihin, jotka jo toimivat lähtömaassaan tutkijoina. Menettelyssä korostetaan ennen kaikkea maahanpääsyn tarkoitusta eli tutkimushankkeen toteuttamista, joten tällä perusteella Euroopan unioni voi väliaikaisesti päästää alueelleen tutkijoina myös sellaisia korkean tason ammattilaisia tai asiantuntijoita, jotka eivät välttämättä harjoita tutkijan ammattia lähtömaassaan, tai vastavalmistuneita nuoria, joita Euroopan unioni tarvitsee ennen kaikkea eksaktien tieteiden alalla. Maahanpääsyä hakevien henkilöiden pätevyyden sekä suunniteltujen tutkimusten tieteellisen merkittävyyden arvioi periaatteessa ainoastaan tutkimusorganisaatio, joka huolehtii siitä, että direktiivissä asetetut seuraavat vähimmäisvaatimukset täyttyvät: ylempi korkeakoulututkinto[23] ja hankekuvaus, jossa määritellään tutkimuksen kohde, kesto ja rahoitus. Eräiden jäsenvaltioiden käytäntöjen vahvistamiseksi direktiivissä säädetään, että sen soveltamisalaa voidaan laajentaa koskemaan henkilöitä, joille voidaan antaa lupa maahanpääsyyn, jotta he voivat antaa opetusta korkea-asteen oppilaitoksessa.

## 1.5. Tutkijan asemasta riippumaton oleskelulupa

Maahanpääsymenettelyn nopeuden lisäksi direktiivistä on kolmansien maiden tutkijoille ja tutkimusorganisaatioille se etu, että tutkijoiden maahanpääsylle siirtolaisina asetettuja ehtoja yksinkertaistetaan. Komission vuonna 1996 julkaisemassa vihreässä kirjassa ”Koulutus – Ammattikoulutus – Tutkimus – Kansainvälisen liikkuvuuden esteet” mainitaan eräänä tutkijoiden kohtaamista esteistä se, miten monella tavalla heidät voidaan luokitella (palkattu työntekijä, itsenäinen ammatinharjoittaja, opiskelija, stipendiaatti jne.)[24]. Vaikkei direktiivi muuta tilannetta tutkijoiden sosiaalisen aseman tai verotuskohtelun osalta jäsenvaltioiden kansallisissa lainsäädännöissä, sillä yhdenmukaistetaan heidän asemansa ulkomaalaislainsäädännössä. Tarkoitus on luoda kolmansien maiden tutkijoita varten oma maahanpääsymenettely, jonka ansiosta he voivat päästä maahan riippumatta siitä, mikä oikeudellinen suhde (työsopimus, apuraha tms.)[25] heillä on vastaanottavaan tutkimusorganisaatioon. Työsopimuksen perusteella maahan pääsevien tutkijoiden ei tarvitse enää hakea työlupaa jäsenvaltioissa, jotka muuten edellyttäisivät työlupaa, jos maahanpääsyä ei voida perustella kyseisen tutkimusalan työmarkkinatilanteella. Euroopan unionin tarpeet huomioon ottaen kaikenlaiset jäsenvaltioiden asettamat kiintiöt, jotka rajoittaisivat direktiivin perusteella maahan päästettävien tutkijoiden määrää, ovat direktiivin vastaisia. On tärkeää korostaa, että tutkijoiden perinteiset maahanpääsykeinot (palkattuna työntekijänä, itsenäisenä ammatinharjoittajana, opiskelijana, harjoittelijana, stipendiaattina jne.) ovat edelleen mahdollisia uuden erityismaahanpääsymenettelyn rinnalla, ja tutkimusorganisaatiot tai kolmansien maiden kansalaiset, jotka eivät täytä direktiivin ehtoja, voivat turvautua niihin.

---

23 Tällä tarkoitetaan filosofian maisterin tutkintoa sellaisena kuin se on määritelty opintojen yhdenmukaistamista Euroopassa koskevassa Bolognan prosessissa.

24 KOM(1996) 462, 2.10.1996, s. 11.

25 Lukuun ottamatta väitöskirjaa valmistelevan opiskelijan statusta, joka ei kuulu direktiivin soveltamisalaan.

## 1.6. Tutkijoiden liikkuvuus Euroopan unionissa

On edistettävä kolmansien maiden kansalaisten mahdollisuuksia toteuttaa tutkimushanketta useissa jäsenvaltioissa asettamatta ehtoja maahanpääsylle. Direktiivissä säädetään toisaalta, että tutkija voi harjoittaa tutkimushankkeeseensa liittyvää toimintaa oleskelulupansa ja passinsa tai muun matkustusasiakirjan turvin jossakin toisessa jäsenvaltiossa oleskelulupansa voimassaoloaikana, ellei tästä ole haittaa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle tai kansanterveydelle. Toisaalta jos tutkija haluaa matkustaa toiseen jäsenvaltioon toisen tutkimushankkeen puitteissa, direktiivissä olevan säännöksen perusteella hänen ei ole pakko palata lähtömaahansa jättääkseen hakemuksen toiseen jäsenvaltioon tarvittavaa oleskelulupaa varten, kuten tällä hetkellä voi tapahtua. Direktiivissä esitetty yksinkertaistettu maahanpääsymenettely voidaan helposti käynnistää uudelleen siinä jäsenvaltiossa, jonka alueella tutkija haluaa jatkaa tutkimustaan, allekirjoittamalla uusi vastaanottosopimus. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioiden on luontevaa helpottaa tarkastusmenettelyjään, sillä toinen jäsenvaltio on jo aiemmin tarkastanut hakijan tilanteen. Direktiivissä esitettyä erityismenettelyä voivat hyödyntää myös Euroopan unionin alueella jo oleskelevat kolmansien maiden kansalaiset, mukaan luettuina alueella pitkään oleskelleet. Jälkimmäisiä ei ole suljettu direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, sillä pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta annetun direktiivin[26] vaatimukset oleskeluluvan myöntämiseksi muihin jäsenvaltioihin ovat epäedullisemmat kuin tämän direktiivin säännökset.

## 1.7. Yksinkertaistettu ja nopeutettu menettely

Ehdotus mahdollistaa oleskeluluvan hakemisen myös Euroopan unionin alueella tapauksissa, joissa kolmannen maan kansalainen on jo vastaanottavan jäsenvaltion alueella edellyttäen, että hänen oleskelunsa on laillista. Näin maahanpääsymenettelystä tulee riittävän joustava, ja tutkijat voivat muuttaa lyhytaikaisen oleskelun pitkäaikaiseksi. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltiot saavat itse päättää, tekeekö oleskelulupahakemuksen tutkija itse vai tutkimusorganisaatio. Jälkimmäinen vaihtoehto perustuu tutkimusorganisaatioille maahanpääsymenettelyssä kaavailtuun tehtävään. On kuitenkin otettava huomioon, että viime kädessä oleskelulupa myönnetään aina kyseiselle kolmannen maan kansalaiselle, jonka on sen takia käytävä henkilökohtaisesti toimivaltaisen viranomaisen puheilla. Jäsenvaltioiden on myönnettävä oleskelulupa 30 päivän kuluessa hakemuksen jättämisestä. Määräaika on lyhyempi kuin muissa direktiiveissä on säädetty, mikä johtuu toisaalta siitä, että maahanpääsymenettelyn on oltava tutkijoiden kohdalla erityisen nopea ollakseen houkutteleva, ja toisaalta siitä, että jäsenvaltioiden valvontatehtävää helpottaa niiden etukäteen tekemä yhteistyö tutkimusorganisaatioiden kanssa.

Jotta kolmansissa maissa oltaisiin tietoisia tutkimusmahdollisuuksista Euroopassa, jäsenvaltioita kehotetaan tehostamaan toimia avoimuuden lisäämiseksi, jotta jo lähtömaissa olisi mahdollisuus saada tietoa erityisestä maahanpääsymenettelystä. Jäsenvaltioiden apuna tässä tehtävässä on komission 10. heinäkuuta 2003 avaama tutkijoiden liikkuvuusportaali[27], jota ovat olleet luomassa myös jäsenvaltiot ja eurooppalaisen tutkimusalueen perustamisessa avustaneet kolmannet maat.

---

[26] 14 artikla ja sitä seuraavat artiklat.

[27] http://europa.eu.int/eracareers/index_en.cfm.

## 2. DIREKTIIVIEHDOTUKSEN OIKEUSPERUSTAN VALINTA

2.1. Ehdotuksen oikeusperusta on valittu direktiivin tavoitteen mukaan: tavoitteena on säätää ehdoista ja menettelyistä, joita sovelletaan kolmansien maiden kansalaisten pääsyyn jäsenvaltioiden alueelle ja siellä oleskeluun tutkimustarkoitusta varten. Kyse ei siis ole tutkimusorganisaatioihin pääsyn edellytyksistä, joista päättävät edelleen jäsenvaltiot ja usein organisaatiot itse. Toukokuun 1. päivänä 1999 voimaan tulleella Amsterdamin sopimuksella Euroopan yhteisön perustamissopimukseen tehtyjen muutosten mukaisesti oikeusperustana on perustamissopimuksen 63 artiklan 3 kohdan a alakohta ja 4 kohta.

2.2. Ehdotus on siten hyväksyttävä perustamissopimuksen 67 artiklassa esitetyn menettelyn mukaisesti eli neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan. Koska ehdotus perustuu perustamissopimuksen IV osastoon, Tanska ei osallistu sen tekemiseen, se ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan nojalla. Sitä ei sovelleta myöskään Yhdistyneeseen kuningaskuntaan eikä Irlantiin Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemaa koskevan pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan nojalla, jolleivät nämä valtiot ilmoita päinvastaisesta päätöksestään kyseisen pöytäkirjan yksityiskohtaisten määräysten mukaisesti.

## 3. TOISSIJAISUUS JA SUHTEELLISUUS

3.1. Euroopan yhteisöllä ei ole yksinomaista toimivaltaa EY:n perustamissopimuksen IV osastoon ”Viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka sekä muu henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvä politiikka” kuuluvissa asioissa. Näin ollen se voi toimia toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisesti vain siinä tapauksessa ja vain siinä laajuudessa kuin jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita, jotka toiminnan laajuuden tai vaikutusten takia voidaan tämän vuoksi toteuttaa paremmin yhteisön tasolla. Yhteisön toiminnassa ei saa ylittää sitä, mikä on välttämätöntä sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

3.2. Direktiiviehdotus täyttää nämä kolme kriteeriä. Eurooppa-neuvosto on asettanut tavoitteeksi helpottaa kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsyä ja oleskelua. Kuten 2.1 kohdassa mainittiin, kuitenkin ainoastaan yhdeksän jäsenvaltiota on ryhtynyt toimiin tutkijoiden maahanpääsyn helpottamiseksi ja vain kaksi valtiota on ottanut käyttöön erityisen maahanpääsymenettelyn. Kyseisten yhdeksän jäsenvaltion toteuttamat toimet eroavat toisistaan tavalla, joka vaikeuttaa kolmansien maiden tutkijoiden pääsyä unioniin ja heidän liikkuvuuttaan unionissa. Yhdenmukaistaminen on siis välttämätöntä. Sitä paitsi yhdenmukaistamiseen on ryhdyttävä pikaisesti, jotta päästään määräajassa Eurooppa-neuvoston asettamaan tavoitteeseen, jonka mukaan 3 prosenttia BKT:sta on investoitava tutkimukseen. Tämänhetkistä tilannetta ajatellen näyttää todennäköiseltä, ettei jäsenvaltioiden toiminta johda kohtuullisessa ajassa kolmansien maiden tutkijoiden pääsyä Euroopan yhteisön alueelle koskevien sääntöjen lähentymiseen.

3.3. Siksi komissio arvioi, että toissijaisuusperiaatteen mukaisesti jäsenvaltiot voivat edelleen säätää useista kolmansien maiden tutkijoita koskevista asioista. Direktiivissä ei esimerkiksi määritellä rahavaroja, jotka tutkijoilla on oltava mukanaan maahan päästäkseen. Sen sijaan jäsenvaltioita kehotetaan julkistamaan niiden itse

määrittelemä kuukausittain tarvittava vähimmäisrahamäärä. Jäsenvaltiot voivat halutessaan rajoittaa oleskelun keston yhteen vuoteen, tai oleskelulupa voi olla voimassa tutkimushankkeen ajan. Jäsenvaltioiden on määriteltävä, kumpi tekee oleskelulupahakemuksen: tutkimusorganisaatio vai kolmannen maan kansalainen. Jäsenvaltiot voivat myös säätää, mitä seuraamuksia on siitä, jos ne eivät anna maahanpääsyä koskevaan hakemukseen päätöstä asetetussa 30 päivän määräajassa. Lisäksi jäsenvaltioilla on edelleen oikeus antaa direktiivin säännöksiä suotuisampia säännöksiä ja erityisesti laajentaa tutkijoille tarkoitetun erityismenettelyn käyttömahdollisuutta kolmansien maiden kansalaisiin, joiden tarkoituksena on tulla maahan antamaan opetusta korkea-asteen oppilaitoksissa. Ehdotuksen mukaan myös tutkimusorganisaation ja korkea-asteen oppilaitoksen käsitteet voidaan määritellä kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä tai hallinnollisessa käytännössä.

3.4. Koska ensisijaisena tavoitteena on tehdä Euroopan unionista maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin osaamistalous, tämä voidaan selvästi toteuttaa paremmin yhteisön tasolla.

3.5. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti komissio ehdottaa, että annetaan direktiivi ja suositus. Direktiivissä säädetään oikeudellisesti sitovasti suurista periaatteista, joiden myötä ratkaistaan edellä mainittu käytäntöjen eroavuuden ongelma. Direktiivin nojalla jäsenvaltiot voivat kuitenkin itse valita sopivimmat keinot direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöään kunkin maan tilanteesta riippuen.

## Artiklakohtaiset huomautukset

### I luku: Yleiset säännökset

1 artikla:

Tämä direktiivi koskee sellaisiin kolmansien maiden kansalaisiin sovellettavaa erityismenettelyä, jotka tulevat Euroopan yhteisöön ja oleskelevat yhteisön alueella yli kolmen kuukauden ajan toteuttaakseen tutkimushankkeen. Menettelyä sovelletaan vain tapauksiin, joissa 4 artiklan mukaisesti hyväksytty tutkimusorganisaatio on allekirjoittanut vastaanottosopimuksen, josta säädetään 5 artiklassa.

2 artikla:

Artiklassa määritellään tarvittavat ehdotuksessa käytetyt käsitteet. Määritelmissä on otettu huomioon voimassa olevassa yhteisön lainsäädännössä jo esiintyvät määritelmät.

a. ”Kolmannen maan kansalaisilla” tarkoitetaan henkilöitä, jotka eivät ole minkään Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisia, sekä kansalaisuudettomia henkilöitä 28. syyskuuta 1954 tehdyssä New Yorkin yleissopimuksessa tarkoitetussa merkityksessä.

b. ”Tutkijalla” tarkoitetaan kolmannen maan kansalaista, jolle on annettu lupa tulla maahan tutkimuksen suorittamista varten tässä ehdotuksessa määritellyn menettelyn puitteissa, vaikka kyseinen henkilö ei välttämättä olisikaan tutkija. Henkilöllä on oltava vähintään ylempi korkeakoulututkinto, joka on määritelty eurooppalaista korkeakoulutusaluetta koskevassa Bolognan prosessissa. Yleisesti ottaen ei vaadita tutkintotodistuksen vastaavuuden tunnustamista, mutta eräissä tapauksissa tämä vaatimus on kuitenkin täytettävä (esimerkiksi kun on kyse lääkäristä, joka joutuu tutkimushankkeen yhteydessä hoitamaan potilaita). Periaatteessa kolmannen maan kansalaisen pätevyyden arvioi vastaanottava tutkimusorganisaatio.

c. ”Tutkimuksen” määritelmä on peräisin Frascati-käsikirjasta[28], jonka OECD on laatinut tutkimukseen ja kehittämiseen liittyviä kyselyjä varten. Direktiivissä tutkimuksella tarkoitetaan paitsi perustutkimusta ja soveltavaa tutkimusta myös kehittämistä[29]. Sen perusteella jäsenvaltiot päättävät, tekeekö lupaa hakeva organisaatio todella tutkimusta. On selvää, että tämä jättää toimivaltaisille viranomaisille tietyn harkintavallan. Frascati-käsikirjasta löytyy lisätietoa sekä esimerkkejä, joita voi hyödyntää arvioinnissa. Jäsenvaltiot voivat turvautua tutkimuksen määritelmään myös halutessaan varmistaa, että organisaation allekirjoittamassa vastaanottosopimuksessa mainittu hanke todella liittyy tutkimustoimintaan.

d. ”Tutkimusorganisaation” määritelmä on hyvin laaja ja kattaa niin julkisen kuin yksityisenkin sektorin. Kyseessä voi olla yliopisto, säätiö, tutkimuskeskus, laboratorio, yritys, kansainvälinen järjestö tai valtiosta riippumaton järjestö.

---

28 Vuoden 2002 painos, s. 34.

29 Kyse on tutkimuksen ja/tai käytännön kokemusten avulla saatuihin tietoihin perustuvasta järjestelmällisestä työstä, jonka tavoitteena on uusien materiaalien, tuotteiden tai laitteiden valmistuksen käynnistäminen, uusien menetelmien, järjestelmien ja palvelujen kehittäminen tai jo olemassa olevien parantaminen (Frascati-käsikirja, s. 34).

Olennaista on, että organisaatio tekee tutkimusta ja että se jäsenvaltio, jonka alueella organisaatio sijaitsee, on hyväksynyt sen.

e. ”Oleskeluluvalla” viitataan voimassa olevaan yhteisön lainsäädäntöön.

3 artikla

1. Komission tarkoituksena ei ole tämän direktiivin myötä syrjäyttää kansainvälisiä asiakirjoja, joissa säädetään tutkijoiden maahanpääsystä, mikäli näissä esitetyt ehdot ovat kolmansien maiden kansalaisille suotuisammat.

2. Tämän kohdan perusteella jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön tai säilyttää kansallisessa lainsäädännössään suotuisampia säännöksiä, kunhan ne ovat tämän direktiivin mukaisia. Tällaisilla kansallisilla säännöksillä voidaan esimerkiksi soveltaa kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltävää periaatetta tässä direktiivissä tarkoitettuihin kolmansien maiden kansalaisiin, ja tältä pohjalta heille voidaan myöntää eräitä oikeuksia. Lisäksi tässä direktiivissä esitettyä tutkijoille tarkoitettua erityismenettelyä voidaan laajentaa koskemaan kolmansien maiden kansalaisia, jotka hakevat maahanpääsyä antaakseen opetusta jossakin korkea-asteen oppilaitoksessa. Tarkoituksena on antaa jäsenvaltioille mahdollisuus soveltaa tutkijoille tarkoitettua järjestelmää opettajiin.

3. Tässä kohdassa suljetaan tietyt henkilöryhmät tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle:

a) Turvapaikanhakijoiden, toissijaista suojelua hakevien henkilöiden ja tilapäistä suojelua saavien henkilöiden sulkeminen tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle ei koske heidän pääsyään työmarkkinoille, tutkijoiden virat mukaan luettuina, sillä siitä säädetään asianomaisissa direktiiveissä ja direktiiviehdotuksissa. Se merkitsee, että he eivät voi käyttää tätä direktiiviä perustana hakiessaan asemansa muuttamista, sillä tällaiset muutokset voivat perustua ainoastaan kunkin jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön suotuisampiin säännöksiin.

b) Tämä säännös ei koske väitöskirjaa valmistelevia tutkijoita, jotka tekevät väitöskirjaansa liittyvää tutkimusta opiskelijoina, joihin sovelletaan ehdotusta direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä opiskelua, ammatillista koulutusta tai vapaaehtoistyötä varten[30]. Näin direktiivin yhteydessä vältetään opiskelijoiden maahanpääsyyn liittyvän väärinkäytön riski. Väitöskirjaa valmisteleviin tutkijoihin voidaan kuitenkin soveltaa tätä direktiiviä, jos he tekevät tutkimustyötä muulla kuin opiskelijan statuksella, esimerkiksi jos he valmistelevat väitöskirjaansa työsuhteessa.

c) Tätä direktiiviä ei sovelleta kolmansien maiden kansalaisiin, joiden kohdalla on käynnistetty maastapoistaminen, vaikkei sitä olisikaan vielä pystytty saattamaan loppuun.

d) Tapaukset, joissa tutkimusorganisaatio lähettää tutkijansa toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevaan tutkimusorganisaatioon, eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan, vaan niihin sovelletaan lähettämistä koskevia erityissääntöjä.

---

30 KOM(2002) 548 (EUVL C 45, 25.2.2003, s. 18).

## II luku

## Tutkimusorganisaatiot

4 artikla

Artiklassa kuvataan tutkimusorganisaatioiden hyväksymismenettelyn eri vaiheet.

1. Ensimmäisessä kohdassa säädetään, että tämän direktiivin säännösten hyödyntäminen edellyttää tutkimusorganisaation hyväksymistä. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin itse määrittää oman kansallisen lainsäädäntönsä ja valitsemansa menettelyn mukaisesti tutkimusorganisaatioiden hyväksymisestä alueellaan vastaavan toimivaltaisen viranomaisen.

2. Tässä kohdassa säädetään, että tutkimusorganisaatioiden on toimitettava hyväksymisestä vastaavalle viranomaiselle tiedot, joiden perusteella se voi päättää, mihin ryhmään kukin organisaatio kuuluu. Tiedot koskevat organisaatioiden tutkimustoimintaa, joka perustuu joko organisaatioiden tehtävään (julkisoikeudellinen elin) tai niiden toiminnan tavoitteeseen (yksityisoikeudellinen elin).

3. Direktiivissä määritellään kolme tutkimusorganisaatioiden ryhmää. Hyväksymismenettely riippuu siitä, mikä osuus tutkimuksella on organisaation toiminnassa sellaisena kuin se on määritelty organisaation perussäännössä. Hyväksyntä, joka on myönnetty tässä kohdassa tarkoitetuille ensimmäisen ryhmän organisaatioille, joiden pääasiallinen toiminta on tutkimus, on voimassa rajoituksetta riippumatta siitä, onko organisaatio julkisoikeudellinen vai yksityisoikeudellinen. Tämä koskee esimerkiksi suuria julkisoikeudellisia laitoksia ja tutkimussäätiöitä. Korkea-asteen oppilaitokset, kuten yliopistot, kuuluvat tähän ryhmään, vaikka niiden tehtäväalueeseen kuuluu tutkimuksen lisäksi opetus.

4. Toiseen ryhmään kuuluvat julkisoikeudelliset laitokset, joiden tutkimustoiminta täydentää niiden ensisijaista tehtävää. Niiden hyväksyntä on niin ikään voimassa rajoituksetta.

5. Tämän ryhmän organisaatioille myönnetty hyväksyntä on voimassa viisi vuotta, sillä jäsenvaltioiden on valvottava säännöllisesti, että organisaatiot kehittävät tutkimukseen liittyvää toimintaa.

6. Maahanpääsymenettelyn yhteydessä tutkimusorganisaatioille myönnettyjen etuoikeuksien vastapainoksi organisaatioiden on sitouduttava vastaamaan tutkijan oleskelusta jäsenvaltion alueella mahdollisesti aiheutuvista oleskelu-, terveydenhoito- ja paluukustannuksista. Tämä vastuu lakkaa, kun tutkija poistuu Euroopan unionin alueelta[31] tai kun toinen tutkimusorganisaatio ottaa puolestaan vastatakseen tutkijan kustannuksista uudella vastaanottosopimuksella. Vastuu on voimassa enintään vuoden vastaanottosopimuksen päättymispäivästä tai päivästä, jolloin organisaatio on ilmoittanut jäsenvaltiolle direktiivin 5 artiklan 4 kohdan

[31] Kolmannen maan kansalaisen poistuminen unionin alueelta voidaan todistaa esimerkiksi siten, että kyseinen henkilö käy lähtömaassaan olevassa jäsenvaltion diplomaatti- tai konsuliedustustossa, tai esittämällä maihinnousukortti tai kopio tutkijan passista, jossa on unionin ulkorajaa ylitettäessä annettu lähtöleima tms.

mukaisesti jostakin yllättävästä tapahtumasta, jonka takia vastaanottosopimusta ei voida panna täytäntöön, ellei tutkija vielä ole poistunut unionin alueelta. Kyseisen päivämäärän jälkeen on loogista, että jäsenvaltiot, jotka ovat vastuussa siitä, että kolmansien maiden kansalaiset poistuvat unionin alueelta, vastaavat myös laittoman oleskelun jatkumisesta aiheutuvista kustannuksista.

7. Organisaatioiden on toimitettava hyväksymisestä vastaaville viranomaisille tiedot, joiden perusteella nämä voivat tarkistaa tutkimushankkeen toteuttamisen. Tarkoituksena on osoittaa, että suunnitellut tutkimustoimet on todella toteutettu, paljastamatta kuitenkaan itse tutkimustuloksia, jotka saattavat olla luottamuksellisia. Tiedot on toimitettava kahden kuukauden kuluessa vastaanottosopimuksen päättymispäivästä, ja niiden perusteella olisi voitava päätellä, missä tapauksissa tutkimusorganisaatiolle myönnetty hyväksyntä on tarpeen peruuttaa 9 kohdan perusteella.

8. Tiedonsaannin parantamiseksi ja direktiivin säännösten hyödyntämisen edistämiseksi jäsenvaltiot julkaisevat vuosittain luettelot hyväksytyistä tutkimusorganisaatioista. Luetteloissa esitetään erikseen organisaatioiden kolme ryhmää, ja luetteloista on käytävä ilmi edellisen vuoden aikana tapahtuneet muutokset. Direktiivin perusteella jäsenvaltiot voivat täysin vapaasti päättää tämän kohdan täytäntöönpanon keinoista.

9. Tässä kohdassa säädetään edellytyksistä, joiden täyttyessä organisaatiolle annettu hyväksyntä voidaan jättää uusimatta tai peruuttaa. Ne ovat välttämätön mutta eivät yksinomainen edellytys tälle, sillä jäsenvaltioille jää edelleen asiassa harkinnanvaraa. Näihin mahdollisuuksiin voidaan turvautua, kun tutkimusorganisaatio ei täytä tai ei täytä enää yhtä tai useampaa 2–7 kohdassa esitetyistä ehdoista tai jos tutkija ei täytä tai ei täytä enää 5 ja 6 artiklassa esitettyjä ehtoja tai jos ilmenee, että tutkija oleskelee unionissa muuta kuin tutkimustarkoitusta varten ja jäsenvaltiot ovat turvautuneet 8 artiklan 1 kohtaan ja peruuttaneet tutkijan oleskeluluvan tai jättäneet sen uusimatta. Ottaen huomioon asian vakavuus, kahdessa jälkimmäisessä tapauksessa uusi sopimus voidaan tehdä aikaisintaan viiden vuoden kuluttua organisaation hyväksymisen peruuttamista tai uusimatta jättämistä koskevan päätöksen tekopäivästä.

5 artikla

1. Tutkijoille tarkoitetun erityisen maahanpääsymenettelyn keskeinen osa on ”vastaanottosopimus”. Kyse on juridisesta sopimusasiakirjasta, joka velvoittaa toisaalta tutkijaa saattamaan tutkimushankkeen loppuun ja toisaalta tutkimusorganisaatiota ottamaan tutkijan vastaan tätä tarkoitusta varten. Siinä esitetään kaikki tutkimushankkeen osat. Sopimuksessa ei kuitenkaan säädetä tutkijan asemasta. Sopimus tehdään sillä ehdolla, että toimivaltainen maahanmuuttoviranomainen myöntää tutkijalle oleskeluluvan. Sama tutkimusorganisaatio tai jokin toinen hyväksytty tutkimusorganisaatio voi uusia tietyn tutkijan vastaanottosopimuksen useita kertoja edellyttäen, että 2 kohdassa esitetyt ehdot täyttyvät.

2. Ennen kuin tutkimusorganisaatio allekirjoittaa vastaanottosopimuksen, seuraavien kolmen ehdon on täytyttävä:

a) Vastaanottavan organisaation toimivaltaisen elimen on hyväksyttävä tutkimushankkeen aihe. Aihe käy ilmi asiakirjasta, jossa esitellään hankkeen eri osa-alueet:

– asianomaisen suunnittelema tutkimustyö;

– työn kesto ja rahoitus. Sekä tutkimuksen toteuttamiseen tarvittavat varat (laboratorio- ja aineistokustannukset jne.) että tutkijalle myönnetty palkkio on ilmoitettava tarkasti. Mikäli tutkija on tehnyt työsopimuksen, palkka on ilmoitettava, jotta se voidaan tarkistaa;

– tutkijan pätevyys suunniteltujen tutkimusten suorittamiseen (vaadittu tutkinto, ammatillinen kokemus jne.).

Selvityksen on oltava riittävän yksityiskohtainen, jotta tutkimusorganisaation toimivaltainen elin sekä poikkeustapauksissa jäsenvaltion toimivaltainen maahanmuuttoviranomainen voi arvioida tietoja.

b) On varmistettava etukäteen, että tutkijalla on riittävät varat omien tarpeidensa (asuminen, ylläpito jne.) kattamiseen sekä matkakustannuksiin, etteivät ne jää jäsenvaltion huoleksi. Jotta tutkimusorganisaatioiden olisi helpompi arvioida tätä arkaluonteista asiaa ja jotta luotaisiin pohja tutkimusorganisaatioiden ja maahanmuuttoviranomaisten yhteistyössä tarvittaville luottamuksellisille suhteille, riittävien varojen arvioinnissa sovelletaan kuukausittaista vähimmäissummaa, jonka jäsenvaltiot määrittävät. Direktiivissä ei esitetä ehdotusta vähimmäissummaksi, joten jokaisen jäsenvaltion on itse päätettävä, millaiset varat kolmannen maan kansalaisella on vähintään oltava jäsenvaltion alueella oleskelua varten.

c) Tämä vaatimus on perusehto henkilöiden pääsylle Euroopan unioniin ja liikkumiselle unionin alueella.

3. Todistus on konkreettinen osoitus siitä, että tutkimusorganisaatio on luvannut jäsenvaltiolle vastata tutkijan kustannuksista voidakseen kutsua tämän maahan vastaanottosopimuksen puitteissa.

4. Vastaanottosopimuksen on tarkoitus päättyä automaattisesti samalla kun tutkijan ja vastaanottavan organisaation välinen juridinen suhde purkautuu, esimerkiksi jos työsuhteessa oleva tutkija irtisanotaan. Tutkimusorganisaatioiden on ilmoitettava välittömästi jäsenvaltioille kaikista seikoista, jotka estävät vastaanottosopimuksen täytäntöönpanon. Tällainen seikka voi olla esimerkiksi tutkimuksen rahoituksen loppuminen, tutkijalle sattunut vakava onnettomuus, joka estää häntä toteuttamasta suunniteltuja töitä, tai se, että tutkija laiminlyö suunniteltujen tutkimustöiden toteuttamisen. Säännöksen tavoitteena on antaa jäsenvaltioille mahdollisuus ryhtyä nopeasti tarvittaviin toimiin erityisesti kyseiselle kolmannen maan kansalaiselle myönnetyn oleskeluluvan peruuttamiseksi.

## III luku

## Tutkijoiden maahantulon ja oleskelun edellytykset

6 artikla

Kun vastaanottosopimus on allekirjoitettu, oleskelulupahakemus toimitetaan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Viranomainen myöntää oleskeluluvan, mikäli seuraavat neljä ehtoa täyttyvät:

a) Yleisesti käytetyn määräyksen mukaan kolmannen maan kansalaisen on esitettävä voimassa oleva passi tai muu vastaava matkustusasiakirja.

b) Edellä 5 artiklassa määritetty vastaanottosopimus. Tarkastuksessa voidaan ottaa huomioon esimerkiksi seuraavat seikat: allekirjoittajien valtuudet, tutkijan tutkinto, tutkijan rahoituksen ja varojen riittävyys, palkattuna työntekijänä toimivalle tutkijalle maksettava palkka.

c) Edellä 5 artiklan 3 kohdassa mainittu todistus kustannusten vastattavaksi ottamisesta.

d) Tarkastus ei koske pelkästään kolmannen maan kansalaista vaan myös tutkimuksen kohdetta, jonka jäsenvaltio voi katsoa olevan ristiriidassa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tai kansanterveyden kanssa.

7 artikla

Tämä artikla on laadittu joustavasti, jotta oleskeluluvan kestoa voidaan mukauttaa tutkimusten kestoon, joka voi vaihdella. Perusajatuksena on, että oleskelulupa myönnetään vuodeksi, ellei tutkimuksen kestoksi ole kaavailtu lyhyempää aikaa, missä tapauksessa oleskelulupa on voimassa tutkimuksen ajan. Vuoden vähimmäiskeston tarkoitus on yksinkertaistaa hallinnollisia menettelyjä. Lisäksi direktiivissä annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus myöntää halutessaan yli vuoden voimassa olevia tutkijan oleskelulupia, kun tarkoituksena on kattaa tietyn tutkimushankkeen kesto. Oleskeluluvat on tarkoitus uusia vuosittain, jos myöntämisen ehdot täyttyvät. Oleskelulupa uusitaan myös siinä tapauksessa, että tutkija allekirjoittaa uuden vastaanottosopimuksen joko hänet vastaanottaneen organisaation tai jäsenvaltion hyväksymän toisen organisaation kanssa, kunhan vaaditut ehdot täyttyvät.

8 artikla

Tämä artikla koskee tapauksia, joissa tutkijan oleskelulupa voidaan peruuttaa tai jättää uusimatta. Artiklan 1 kohdan a alakohta koskee tilanteita, joissa oleskeluluvan haltija ei täytä tai ei enää täytä jäsenvaltioiden alueelle tulon ja siellä oleskelun ehtoja. Se voi kattaa organisaatiot, joiden allekirjoittama vastaanottosopimus koskee töitä, jotka eivät kuulu 2 artiklan c kohdassa määriteltyyn tutkimuksen alaan. Artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovelletaan erityisesti tapauksiin, joissa tutkijoille tarkoitettua erityismenettelyä käyttävät väärin henkilöt, jotka eivät suorita ilmoitettuja tutkimustöitä vaan esimerkiksi harjoittavat päätoimisesti muuta ansiotoimintaa. Artiklan 2 kohta koskee yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyviä varaumia. Päätökset on tehtävä tapauskohtaisesti ja ottaen huomioon asianomaisen henkilön tilanne ja oikeasuhteisuuden periaate. Ketään ei myöskään saa rangaista siitä, että hän sairastuu maahantulon jälkeen.

9 artikla

Artiklan mukaan tämän direktiivin nojalla myönnetty oleskelulupa on peruutettava, jos voidaan näyttää toteen, että lupa on hankittu epärehellisesti.

## IV luku

## Tutkijoiden oikeudet

10 artikla

Oleskelulupahakemuksen hyväksyminen tarkoittaa, että tutkijalla on oikeus tulla kyseisen jäsenvaltion alueelle ja oleskella siellä saattaakseen loppuun tutkimushankkeen, jota varten oleskelulupa on myönnetty. Direktiivissä ei säädetä tutkijan asemasta (esimerkiksi palkattu työntekijä, itsenäinen ammatinharjoittaja tai stipendiaatti) vaan myönnetään tutkijalle lupa harjoittaa tutkimustoimintaa määrätyin edellytyksin (kyseessä voi olla työsopimukseen perustuva korvaus, apuraha tms.) ilman, että hänen tarvitsee hakea työlupaa tapauksissa, joissa jäsenvaltiot olisivat sitä muuten edellyttäneet. Tutkijalla on myös lupa harjoittaa satunnaisesti palkattua toimintaa, joka liittyy hänen tutkimukseensa, kuten kirjoittaa tieteelliseen julkaisuun, osallistua kilpailun palkintolautakuntaan ja toimia asiantuntijana tai konsulttina. Direktiivin nojalla jäsenvaltiot voivat valita oleskeluluvan myöntämismenettelyn (hakemuksen jättäminen lähtömaassa tai heti jäsenvaltioon saavuttua). Direktiivissä kuitenkin edellytetään, että viisumivaatimus ei saa olla este kolmannen maan kansalaisen maahanpääsylle.

11 artikla

Jotta jäsenvaltiot voisivat hyötyä alueellaan oleskelevan tutkijan osaamisesta ja taidoista ja jotta jäsenvaltioissa vakiintuneet käytännöt voisivat jatkua, tutkijoille annetaan oikeus opettaa yliopistoissa. Opetus voi liittyä joko heidän aiempaan toimintaansa tai käynnissä olevaan tutkimukseen. Koska heidän oleskelunsa päätarkoitus kuitenkin on tutkimus, opetukseen käytetyille tunneille asetetaan vuotuinen yläraja, ettei opetustoiminnasta muodostuisi pääasiallista toimintaa vaan se pysyisi toissijaisena. Joustavuuden turvaamiseksi tuntien enimmäismäärää ei ole säädetty direktiivissä. Jokainen jäsenvaltio voi tehdä asiassa oman päätöksensä.

12 artikla

Oleskeluluvan haltijoita on kohdeltava olennaisilta osin samalla tavalla kuin jäsenvaltion omia kansalaisia tiettyjen oikeuksien osalta (tutkintojen tunnustaminen, sosiaaliturva, veroedut, tavaroiden ja palvelujen saatavuus). Toimeentulotuki on jätetty tarkoituksella pois, koska tutkijoilla on tarkoitus olla mukanaan riittävät varat eikä heistä tule koitua kustannuksia vastaanottavalle jäsenvaltiolle 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan ja 6 artiklan c alakohdan mukaisesti. Palkkaa ja irtisanomista koskevia ehtoja sovelletaan vain työntekijöinä toimiviin tutkijoihin. Näissä tapauksissa on vältettävä sosiaalista polkumyyntiä varmistamalla, että tutkijan palkka on yhtäläinen vastaavassa tilanteessa olevien jäsenvaltion omien kansalaisten palkan kanssa.

13 artikla

Tämän artiklan taustalla on tarve lisätä jatkuvasti tutkijoiden liikkuvuutta eurooppalaisella tutkimusalueella. Kansainvälisen kilpailukyvyn takia on selvää, ettei tutkijan työtä tule estää eikä edes viivästyttää siksi, että hänen tutkimustyönsä edellyttää siirtymistä toiseen jäsenvaltioon.

Artiklassa säädetään, että tutkimushankkeeseen liittyvän toiminnan jatkuessa toisessa jäsenvaltiossa tämän direktiivin perusteella myönnetyn oleskeluluvan haltija voi siirtyä kyseiseen jäsenvaltioon oleskelulupansa voimassaoloaikana suorittaakseen siellä mainittua toimintaa esittämällä voimassa olevan passinsa tai muun matkustusasiakirjan, ellei tästä ole haittaa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle tai kansanterveydelle.

## V luku

## Menettely ja avoimuus

14 artikla

Artiklan tarkoituksena on antaa tutkijoita vastaanottaville tutkimusorganisaatioille mahdollisuus tehdä maahanpääsyä koskeva hakemus tutkijoiden puolesta oleskeluluvan myöntämismenettelyn nopeuttamiseksi. Direktiivissä jätetään jäsenvaltioiden päätettäväksi oleskelulupahakemuksen tekijä. Jäsenvaltio voi päättää, että oleskelulupaa voi hakea yhtä hyvin tutkimusorganisaatio kuin tutkija, tai se voi määrätä luvan hakijaksi pelkästään organisaation tai tutkijan.

Yleensä tutkija tekee maahanpääsyä koskevan hakemuksen siinä kolmannessa maassa, jossa hänellä on vakituinen asuinpaikka, sen jäsenvaltion diplomaatti- tai konsuliedustustoon, jossa hän haluaa suorittaa tutkimusta. Maahanpääsymenettelyn yksinkertaistamiseksi ja jottei tutkijoiden tarvitsisi palata lähtömaahan jättääkseen hakemuksen, direktiivissä annetaan lupa jättää hakemus Euroopan unionin alueella, jos kolmannen maan kansalainen on jo siellä, edellyttäen että hänen oleskelunsa on laillista oleskelulupahakemuksen jättämishetkellä. Tämä koskee esimerkiksi tapauksia, joissa tutkija haluaa uusia vastaanottosopimuksen tai tehdä uuden sopimuksen jatkaakseen tutkimustaan.

Direktiivin mukaan jäsenvaltiot voivat tutkia sellaisten henkilöiden oleskelulupahakemukset, jotka eivät täytä tässä artiklassa esitettyjä ehtoja, jotta menettely olisi mahdollisimman joustava ja jotta jäsenvaltioillakin olisi mahdollisuus sääntelyyn.

15 artikla

Tämän artiklan kolme kohtaa perustuvat maahanmuutosta aiemmin annettuihin direktiiveihin[32]. Niissä esitetään yksityiskohtaisesti maahanpääsyä tai oleskeluluvan uusimista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovellettavat menettelysäännöt.

Hakemusta koskevasta päätöksestä on ilmoitettava kirjallisesti jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, mitä tapahtuu, jos viranomainen ei anna vastausta. Koska erityisen maahanpääsymenettelyn onnistumisen edellytyksenä on sen nopeus, jäsenvaltioiden on annettava päätös oleskelulupahakemukseen 30 päivän kuluessa. Erittäin monimutkaisissa tapauksissa määräaikaa voidaan kuitenkin pidentää.

Artiklan 2 kohdassa säädetään, että päätös oleskelulupahakemuksen hylkäämisestä tai oleskeluluvan uusimatta jättämisestä, muuttamisesta tai peruuttamisesta on perusteltava. Lisäksi asianomaiselle on ilmoitettava, kuinka päätökseen voi hakea muutosta joko

---

[32] Direktiivi 2003/86/EY, annettu 22 päivänä syyskuuta 2003, oikeudesta perheenyhdistämiseen (EUVL L 251, 3.10.2003, s. 12) ja neuvoston 25 päivänä marraskuuta 2003 hyväksymä direktiivi pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta.

hallintoviranomaiselta tai tuomioistuimelta. Lisäksi on ilmoitettava määräaika, jonka kuluessa päätökseen on haettava muutosta.

Artiklan 3 kohdassa säädetään, että asianomaisella on oltava mahdollisuus hakea tuomioistuimelta muutosta päätökseen, jolla hänen hakemuksensa on hylätty tai oleskelulupa on jätetty uusimatta tai jolla sitä on muutettu tai se on peruutettu.

16 artikla

Artiklassa säädetään, että kukin jäsenvaltio vahvistaa itse hakemuksista perittävän maksun, joka ei saa ylittää hakemuksen käsittelystä todellisuudessa aiheutuneita hallintomenoja.

17 artikla

Koska direktiivin tavoitteena on houkutella tutkijoita Euroopan unioniin, on erityisen tärkeää, että tietoa tutkijoiden maahanpääsyn mahdollisuuksista on helposti saatavilla kolmansissa maissa. Siksi direktiivissä on erityinen säännös avoimuudesta. Tarkoituksena on lisätä tiedottamista kaikkialla maailmassa direktiivin ja sen kansallisten täytäntöönpanotekstien antamista mahdollisuuksista. Säännöllisesti päivitettävät tiedot koskevat tutkimushankkeita varten jäsenvaltioiden alueelle pääsyn ja siellä oleskelun edellytyksiä (erityisesti kuukausittaista vähimmäissummaa, jota jäsenvaltio edellyttää tutkijalta 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti) sekä tämän direktiivin nojalla hyväksyttyjä tutkimusorganisaatioita. Jäsenvaltioiden ei tarvitse välttämättä itse hoitaa tietojen levittämistä, vaan ne voivat esimerkiksi antaa sen organisaatioiden tehtäväksi. Niiden on kuitenkin huolehdittava siitä, että tiedot ovat saatavilla Internetin välityksellä. Tämän artiklan täytäntöönpanoa helpottavat eurooppalaisen tutkimusalueen yhteydessä erityisesti tutkijaliikkuvuuden portaalin käyttöönoton jälkeen toteutetut tiedottamistoimet.

18 artikla

Tämä on yhteisön lainsäädännössä käytetty vakiosäännös. Komission tehtävänä on esittää neuvostolle ja Euroopan parlamentille kertomus siitä, miten jäsenvaltiot ovat panneet direktiivin täytäntöön, jotta voidaan selvittää, mitä muutoksia ja lisäyksiä direktiiviin mahdollisesti tarvitaan. Ensimmäinen kertomus on esitettävä kolmen vuoden kuluessa 19 artiklassa asetetun täytäntöönpanon määräajan umpeutumisesta, minkä jälkeen kertomukset esitetään säännöllisesti myöhemmin määritettävin väliajoin.

19 artikla

Artiklassa säädetään päivämäärästä, johon mennessä jäsenvaltioiden on saatettava tämä direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöään; se on 31. joulukuuta 2006. Jäsenvaltioiden on esimerkiksi ilmoitettava komissiolle välittömästi kaikista muutoksista, joita ne tekevät antamiinsa lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin tässä tarkoituksessa, ja liitettävä niihin viittaus tähän direktiiviin.

20 artikla

Artiklassa vahvistetaan direktiivin voimaantulopäivämäärä suhteessa sen julkaisemiseen EUVL:ssä.

21 artikla

Tällä säännöksellä täsmennetään, että tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille lukuun ottamatta Tanskaa Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan nojalla sekä Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Irlantia Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemaa koskevan pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan nojalla, jolleivät Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti ilmoita päinvastaisesta päätöksestään kyseisen pöytäkirjan yksityiskohtaisten määräysten mukaisesti.

2004/0061 (CNS)

Ehdotus

# NEUVOSTON DIREKTIIVI

## kolmansien maiden kansalaisten erityisestä maahanpääsymenettelystä tieteellistä tutkimusta varten

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 63 artiklan 3 kohdan a alakohdan ja 4 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen[33],

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon[34],

ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon[35],

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Vahvistaakseen ja jäsennelläkseen eurooppalaista tutkimuspolitiikkaa komissio katsoi tammikuussa 2000 tarpeelliseksi[36] luoda eurooppalainen tutkimusalue, joka on Euroopan yhteisön tutkimustoiminnan perusta tulevaisuudessa.

(2) Lissabonissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto antoi tukensa eurooppalaiselle tutkimusalueelle ja asetti tavoitteeksi, että yhteisöstä on tultava vuoteen 2010 mennessä maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin osaamistalous.

(3) Talouden globalisaatio edellyttää tutkijoiden liikkuvuuden lisäämistä, mikä tunnustettiin Euroopan yhteisön kuudennessa tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja esittelyn puiteohjelmassa (2002–2006)[37], jolla pyritään tukemaan eurooppalaisen tutkimusalueen täytäntöönpanoa ja innovointia. Siksi useampia ohjelmia avattiin kolmansista maista peräisin oleville tutkijoille.

(4) Jotta voitaisiin toteuttaa Barcelonassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston esittämä vaatimus, jonka mukaan 3 prosenttia BKT:sta olisi investoitava tutkimukseen, yhteisö tarvitsee arviolta 700 000 tutkijaa. Tavoitteeseen pääsemiseksi tarvitaan useita toimia, kuten nuorten kannustaminen tiedeuralle, koulutusmahdollisuuksien ja liikkuvuuden lisääminen tutkimuksen alalla, tutkijoiden uranäkymien parantaminen yhteisössä sekä tutkimustarkoituksessa yhteisön alueelle pyrkivien kolmansien maiden kansalaisten maahanpääsyn helpottaminen.

---

33 EUVL C […], […], s. […].
34 EUVL C […], […], s. […].
35 EUVL C […], […], s. […].
36 KOM(2000) 6, 18.1.2000.
37 EYVL L 232, 29.8.2002, s. 1.

(5) Direktiivin tarkoituksena on edistää kyseisten tavoitteiden toteutumista helpottamalla kolmansien maiden kansalaisten maahanpääsyä ja liikkuvuutta tutkimustarkoituksessa yli kolme kuukautta kestävää oleskelua varten. Näin yhteisöstä tehtäisiin houkuttelevampi eri puolilta maailmaa tulevien tutkijoiden kannalta ja edistettäisiin sen roolia keskeisenä tutkimusalueena koko maailman tasolla.

(6) Direktiivin täytäntöönpano ei saisi kuitenkaan edistää aivovuotoa siirtymävaiheessa olevista maista tai kehitysmaista. Yhteistyössä lähtömaiden kanssa on kehitettävä jatkotoimia, joilla pyritään tukemaan tutkijoiden uudelleenintegroitumista lähtömaihinsa ja edistämään tutkijoiden liikkumista tavoitteena yhteisen maahanmuuttopolitiikan luominen.

(7) Olisi helpotettava tutkijoiden maahanpääsyä luomalla heille oma maahanpääsymenettely, joka ei ole riippuvainen heidän oikeudellisesta asemastaan suhteessa vastaanottavaan tutkimusorganisaatioon eikä edellytä työluvan myöntämistä oleskeluluvan lisäksi. Samanaikaisesti perinteiset maahantuloväylät (työntekijä, harjoittelija jne.) ovat edelleen voimassa. Tämä koskee erityisesti väitöskirjaa valmistelevia tutkijoita, jotka tekevät tutkimusta opiskelijan statuksella ja jotka eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan; heihin sovelletaan neuvoston direktiiviä …/…/EY kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä opiskelua, ammatillista koulutusta tai vapaaehtoistyötä varten[38].

(8) Tutkijoille tarkoitettu erityismenettely perustuu tutkimusorganisaatioiden ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten maahanmuuttoviranomaisten yhteistyöhön, jossa tutkimusorganisaatioille annetaan keskeinen rooli maahanpääsymenettelyssä kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsyn ja yhteisön alueella oleskelun helpottamiseksi ja menettelyn nopeuttamiseksi. Samalla säilytetään ennallaan jäsenvaltioiden toimivaltuudet ulkomaalaishallinnon alalla.

(9) Jäsenvaltioiden hyväksymien tutkimusorganisaatioiden on voitava allekirjoittaa kolmannen maan kansalaisen kanssa tutkimushankkeen toteuttamista koskeva vastaanottosopimus, jonka perusteella jäsenvaltiot myöntävät oleskeluluvan, jos maahanpääsylle ja maassa oleskelulle asetetut ehdot täyttyvät.

(10) Maahanpääsymenettelyyn liittyvien toimivaltuuksien vastapainoksi tutkimusorganisaatioille olisi annettava myös vastuuta; organisaatioiden on sitouduttava vastaamaan kolmansien maiden tutkijoiden oleskelu-, terveydenhoito- ja paluukustannuksista, jotka muuten jäisivät vastaanottavan jäsenvaltion maksettaviksi joko tutkijoiden laillisen oleskelun aikana tai heidän jatkaessaan oleskelua jäsenvaltion alueella laittomasti vastaanottosopimuksen päättymisen jälkeen.

(11) Koska maailmantalouden muutokset ja edellä mainitun 3 prosentin investointitavoitteen saavuttaminen edellyttävät avoimuutta, direktiivin soveltamisesta hyötyvät kolmansien maiden tutkijat on määriteltävä ensisijaisesti tutkinnon ja suunnitellun tutkimushankkeen perusteella.

---

[38] EUVL C 45, 25.2.2003, s. 18.

(12) On tärkeää edistää tutkijoiden liikkuvuutta, sillä se on keino kehittää ja hyödyntää tutkijoiden yhteyksiä ja yhteistyökumppaneiden tutkimusverkostoja maailmanlaajuisesti.

(13) Koska yhteisölle asetettu tavoite tutkimusinvestointien lisäämisestä 3 prosenttiin BKT:sta edellyttää ennen kaikkea yksityisen sektorin panoksen tehostamista ja lähivuosina uusia tutkijoita olisi palkattava ennen kaikkea yksityiselle sektorille, direktiivin soveltamisesta voivat hyötyä niin julkisen kuin yksityisen sektorin tutkimusorganisaatiot.

(14) Jotta Euroopan yhteisö pystyisi houkuttelemaan tutkijoita kolmansista maista, heitä olisi kohdeltava heidän oleskelunsa aikana samalla tavalla kuin vastaanottavan jäsenvaltion omia kansalaisia useilla sosiaalis-taloudellisen elämän aloilla. Lisäksi heille olisi annettava mahdollisuus antaa opetusta korkea-asteen oppilaitoksissa.

(15) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita, joita ovat erityisen maahanpääsymenettelyn käyttöönotto sekä ehtojen määrittäminen sellaisia kolmansien maiden kansalaisia varten, jotka haluavat oleskella jäsenvaltioissa yli kolmen kuukauden ajan toteuttaakseen tutkimushankkeen jonkin tutkimusorganisaation kanssa tehdyn vastaanottosopimuksen puitteissa, vaan ne voidaan toteuttaa paremmin yhteisön tasolla erityisesti kun on kyse tutkijoiden liikkuvuuden varmistamisesta jäsenvaltioiden välillä. Näin ollen yhteisö voi toteuttaa toimia perustamissopimuksen 5 artiklassa määritetyn toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on välttämätöntä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

(16) Jäsenvaltioiden olisi pantava tämän direktiivin säännökset täytäntöön ilman sukupuoleen, rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, omaisuuteen, syntyperään, vammaan, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää.

(17) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet.

(18) Tanska ei osallistu tämän direktiivin antamiseen Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan nojalla. Tästä syystä direktiivi ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

## I luku

## Yleiset säännökset

*1 artikla*

*Tavoite*

Tässä direktiivissä määritellään kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsyn edellytykset jäsenvaltioiden alueella yli kolmen kuukauden ajan toteutettavaa tutkimushanketta varten tutkimusorganisaation kanssa tehdyn vastaanottosopimuksen puitteissa.

*2 artikla*

*Määritelmät*

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) ’kolmannen maan kansalaisella’ henkilöä, joka ei ole perustamissopimuksen 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu unionin kansalainen;

b) ’tutkijalla’ kolmannen maan kansalaista, jolla on ylempi korkeakoulututkinto ja jolle on myönnetty oikeus tulla Euroopan unionin jäsenvaltion alueelle tutkimushankkeen toteuttamiseksi tutkimusorganisaatiossa;

c) ’tutkimuksella’ luovaa ja järjestelmällistä toimintaa, jonka tavoitteena on esimerkiksi ihmistä, kulttuuria ja yhteiskuntaa koskevan tiedon lisääminen ja tämän tiedon hyödyntäminen uusissa sovelluksissa;

d) ’tutkimusorganisaatiolla’ julkista tai yksityistä laitosta tai yritystä, joka tekee tutkimusta ja jonka jokin jäsenvaltio on tämän direktiivin tarkoitusta varten hyväksynyt lainsäädäntönsä tai hallinnollisen käytäntönsä mukaisesti;

e) ’oleskeluluvalla¨’ mitä tahansa lupaa, jossa erityisesti mainitaan ’tutkija’ ja jonka jäsenvaltion viranomaiset ovat tämän direktiivin nojalla myöntäneet kolmansien maiden kansalaisten oleskeluluvan yhtenäisestä kaavasta 13 päivänä kesäkuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1030/2002[39] 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti.

*3 artikla*

*Soveltamisala*

1. Tätä direktiiviä sovelletaan kolmansien maiden kansalaisiin, jollei seuraaviin sisältyvistä suotuisammista määräyksistä muuta johdu:

a) kahden- tai monenväliset sopimukset, joita yhteisö tai yhteisö ja sen jäsenvaltiot ovat tehneet yhden tai useamman kolmannen maan kanssa;

[39]EYVL L 157, 15.6.2002, s. 1.

b) kahden- tai monenväliset sopimukset, joita yksi tai useampi jäsenvaltio on tehnyt yhden tai useamman kolmannen maan kanssa.

2. Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden toimivaltaan vahvistaa tai säilyttää voimassa edellytyksiä, jotka ovat sen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden kannalta edullisempia. Jäsenvaltiot voivat soveltaa direktiiviä kolmannen maan kansalaiseen, joka pyrkii maahan antaakseen opetusta korkea-asteen oppilaitoksessa, joka on määritelty jäsenvaltion lainsäädännössä tai hallinnollisessa käytännössä.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

a) kolmansien maiden kansalaisiin, jotka oleskelevat jäsenvaltiossa turvapaikanhakijoina tai toissijaisen suojelun tai tilapäisten suojelujärjestelyjen perusteella;

b) kolmansien maiden kansalaisiin, jotka pyrkivät jäsenvaltion alueelle opiskelijana *kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä opiskelua, ammatillista koulutusta tai vapaaehtoistyötä varten* annetun direktiivin …/…/EY mukaisesti tehdäkseen tutkimusta ja väitelläkseen tohtoriksi;

c) kolmansien maiden kansalaisiin, joiden karkottamista on lykätty tosiseikkoihin perustuvista tai oikeudellisista syistä;

d) kun tutkimusorganisaatio on lähettänyt tutkijan jossakin toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevaan toiseen tutkimusorganisaatioon.

## II luku

## Tutkimusorganisaatiot

*4 artikla*

*Hyväksyminen*

1. Tutkimusorganisaation, joka haluaa hyödyntää direktiivissä määriteltyä maahanpääsymenettelyä tutkijan vastaanottamiseksi, on ensin saatava tähän sen jäsenvaltion hyväksyntä, jossa organisaatio sijaitsee.

2. Asianomaisen organisaation on tehtävä tätä koskeva hakemus asiasta vastaavalle jäsenvaltion viranomaiselle, ja hakemukseen on liitettävä tarvittaessa tiedot organisaation virallisesta tehtävästä tai toiminnan tavoitteesta ja todisteet siitä, että se harjoittaa tutkimusta.

3. Jäsenvaltiot myöntävät luvan, jonka voimassaoloa ei ole rajoitettu, julkisille ja yksityisille organisaatioille, joiden pääasiallinen tehtävä on suorittaa tutkimusta, sekä jäsenvaltioiden korkea-asteen oppilaitoksille, jotka on määritelty jäsenvaltion lainsäädännössä tai hallinnollisessa käytännössä.

4. Jäsenvaltiot myöntävät luvan, jonka voimassaoloa ei ole rajoitettu, julkisille organisaatioille, jos ne suorittavat päätehtävänsä ohella täydentävää tutkimusta.

5. Jäsenvaltiot myöntävät yksityisille organisaatioille viiden vuoden luvan, joka voidaan uusia, jos tutkimustoiminta täydentää niiden toiminnan tavoitetta.

6. Tehdessään hakemuksen tutkimusorganisaatio lupaa vastaanottavalle jäsenvaltiolle vastata kutsumiensa tutkijoiden oleskelu-, terveydenhoito- ja paluukustannuksista ja antaa tutkijoille 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun todistuksen. Tutkimusorganisaation vastuu on voimassa vuoden ajan 5 artiklassa tarkoitetun vastaanottosopimuksen päättymispäivästä tai päivästä, jolloin organisaatio on ilmoittanut jäsenvaltiolle direktiivin 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti yllättävästä tapahtumasta, joka estää vastaanottosopimuksen täytäntöönpanon, ellei tutkija vielä ole poistunut Euroopan unionin alueelta.

7. Hyväksytyt organisaatiot toimittavat jäsenvaltioiden toimivaltaiselle viranomaiselle vahvistuksen siitä, että kaikki tutkimushankkeet, joista on tehty 5 artiklan mukainen vastaanottosopimus, on todella toteutettu. Vahvistus on toimitettava kahden kuukauden kuluessa sopimuksen päättymispäivästä.

8 Jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen laatii luettelon direktiivin mukaisesti hyväksytyistä tutkimusorganisaatioista ryhmittäin. Luettelot päivitetään ja julkaistaan vuosittain jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön määräysten mukaisesti.

9. Jäsenvaltio voi kieltäytyä uusimasta tutkimusorganisaation lupaa tai peruuttaa sen kokonaan, jos organisaatio ei enää täytä 2–7 kohdassa tarkoitettuja ehtoja tai on allekirjoittanut vastaanottosopimuksen sellaisen kolmannen maan kansalaisen kanssa, johon jäsenvaltio on soveltanut 8 artiklan 1 kohtaa. Kun lupaa ei ole myönnetty tai se on peruutettu tai sitä ei ole uusittu 8 artiklan 1 kohdan nojalla, kyseinen organisaatio voi hakea uutta lupaa aikaisintaan viiden vuoden kuluttua luvan peruuttamista tai uusimatta jättämistä koskevan päätöksen tekemispäivästä.

*5 artikla*

*Vastaanottosopimus*

1. Tutkimusorganisaatio, joka haluaa kutsua tutkijan, allekirjoittaa tämän kanssa vastaanottosopimuksen, jolla tutkija sitoutuu saattamaan loppuun tutkimushankkeen ja organisaatio sitoutuu vastaanottamaan tutkijan tätä tarkoitusta varten edellyttäen, että tutkijalle myönnetään oleskelulupa.

2. Tutkimusorganisaatio voi allekirjoittaa vastaanottosopimuksen vain, jos seuraavat ehdot täyttyvät:

a) Organisaation toimivaltaiset elimet ovat hyväksyneet tutkimushankkeen tarkistettuaan ensin seuraavat seikat:

i) tutkimusten tavoite, kesto ja toteutukseen tarvittavat varat;

ii) tutkijan pätevyys tutkimustavoitteen kannalta. Pätevyyden todistamiseksi on esitettävä oikeaksi todistettu kopio tutkijan tutkintotodistuksesta 2 artiklan b alakohdan mukaisesti.

b) Tutkijalla on oleskelunsa ajan käytössään riittävät varat, jotka vastaavat jäsenvaltion julkistamaa kuukausittaista vähimmäissummaa ja joilla tutkija kattaa oleskelu- ja paluukustannuksensa ilman että hänen tarvitsee turvautua kyseisen jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmään.

c) Tutkijalla on sairausvakuutus, joka kattaa samat riskit, joista kyseisessä jäsenvaltiossa on huolehdittu sen omien kansalaisten osalta.

3. Vastaanottosopimuksen allekirjoittamisen jälkeen tutkimusorganisaatio antaa tutkijalle todistuksen siitä, että se vastaa hänen oleskelu-, terveydenhoito- ja paluukustannuksistaan.

4. Vastaanottosopimus päättyy automaattisesti, jos tutkimusorganisaation ja tutkijan välinen oikeudellinen suhde purkautuu. Tutkimusorganisaatio ilmoittaa mahdollisimman nopeasti jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista seikoista, jotka estävät sopimuksen täytäntöönpanon.

## III luku

## Tutkijoiden maahanpääsy

*6 artikla*

*Maahanpääsyn ehdot*

Jäsenvaltiot myöntävät tutkijalle pääsyn alueelleen, jos

a) hänellä on voimassa oleva passi tai muu vastaava matkustusasiakirja,

b) hän voi esittää tutkimusorganisaation kanssa 5 artiklan mukaisesti tehdyn vastaanottosopimuksen, todisteet tutkimushankkeen rahoituksesta ja oikeaksi todistetun kopion tutkintotodistuksestaan 2 artiklan b kohdan mukaisesti,

c) hän voi esittää 5 artiklan 3 kohdan mukaisen todistuksen siitä, että tutkimusorganisaatio vastaa hänen kustannuksistaan,

d) häntä ei pidetä uhkana yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle tai kansanterveydelle.

*7 artikla*

*Oleskeluluvan voimassaoloaika*

Jäsenvaltiot myöntävät oleskeluluvan, joka on voimassa vähintään vuoden ja uusitaan vuosittain, jos 5 ja 6 artiklassa esitetyt ehdot täyttyvät edelleen. Jos tutkimushankkeen kesto on alle vuoden, oleskelulupa on voimassa tutkimuksen ajan.

*8 artikla*

*Oleskeluluvan peruuttaminen tai uusimatta jättäminen*

1. Jäsenvaltiot voivat peruuttaa oleskeluluvan tai jättää sen uusimatta, jos

a) ilmenee, että oleskeluluvan haltija ei täyttänyt tai ei enää täytä 5 ja 6 artiklassa säädettyjä ehtoja,

b) oleskeluluvan haltija on maassa muuta tarkoitusta varten kuin sitä, minkä perusteella hänelle on myönnetty oleskelulupa.

2. Jäsenvaltiot voivat peruuttaa oleskeluluvan tai jättää sen uusimatta yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvista syistä. Tällaista päätöstä tehdessään jäsenvaltioiden on harkittava, kuinka vakavaan yleisen järjestyksen tai turvallisuuden rikkomiseen kyseinen henkilö on syyllistynyt tai saattaa syyllistyä. Sairauden tai vamman ilmeneminen oleskeluluvan myöntämisen jälkeen ei yksinään voi olla perusteena sille, että asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hylkää oleskeluluvan uusimista koskevan hakemuksen tai tekee maastapoistamista koskevan päätöksen.

*9 artikla*

*Petos*

Jäsenvaltioiden on peruutettava tämän direktiivin perusteella myönnetty oleskelulupa jos se on hankittu vilpillisin keinoin.

## IV luku

## Tutkijoiden oikeudet

*10 artikla*

*Oleskelu ja tutkimus*

Tutkijalla on oikeus tulla sen jäsenvaltion alueelle, joka on myöntänyt hänelle maahantuloluvan, ja oleskella siellä toteuttaakseen tutkimushankkeen, jota koskevan vastaanottosopimuksen hän on allekirjoittanut. Jäsenvaltio edistää kaikin tavoin kolmannen maan kansalaiselta vaaditun viisumin myöntämistä, jos se myöntää oleskeluluvan vasta alueellaan.

*11 artikla*

*Opetus*

Direktiivin nojalla unionin alueelle maahantuloluvan saanut tutkija voi opettaa korkea-asteen oppilaitoksissa, jotka on määritelty jäsenvaltioiden lainsäädännössä tai hallinnollisessa käytännössä, enintään tietyn, kunkin jäsenvaltion määrittämän tuntimäärän vuodessa.

*12 artikla*

*Tasavertainen kohtelu*

Oleskeluluvan haltijaa on kohdeltava jäsenvaltion kansalaisten kanssa tasavertaisesti seuraavilla aloilla:

a) tutkintojen, todistusten ja muiden ammattiarvojen tunnustaminen jäsenvaltioiden kansallisten menettelyjen mukaisesti,

b) työolot ja työehdot, myös palkkausta ja irtisanomista koskevat ehdot,

c) jäsenvaltion lainsäädännössä määritelty sosiaaliturva,

d) veroetuudet,

e) oikeus saada yleisesti saatavilla olevia tavaroita ja palveluja.

*13 artikla*

*Liikkuvuus*

1. Tämän direktiivin nojalla oleskeluluvan saanut henkilö voi oleskelulupansa sekä voimassa olevan passin tai muun vastaavan matkustusasiakirjan turvin toteuttaa osan tutkimushankkeestaan jonkin toisen jäsenvaltion alueella, ellei kyseinen jäsenvaltio pidä häntä uhkana yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle tai kansanterveydelle. Ottaen huomioon kyseisen tutkimuksen osan suorittamiseen tarvittava ajanjakso, tarvittaessa voidaan tehdä uusi vastaanottosopimus, jonka perusteella toinen jäsenvaltio myöntää tutkijalle oleskeluluvan.

2. Artiklan 1 kohta ei vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuteen vaatia lyhytaikaista oleskelua varten myönnetty viisumi sellaisilta kolmansien maiden kansalaisilta, joihin ei sovelleta Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 21 artiklassa määrättyä vastavuoroista tunnustamista.

**V luku**

**Menettely ja avoimuus**

*14 artikla*

*Oleskelulupahakemusten tekeminen*

Jäsenvaltiot päättävät, tekeekö oleskelulupahakemuksen tutkija vai tutkimusorganisaatio.

Hakemus on jätettävä

- joko tutkijan asuinvaltiossa sen jäsenvaltion edustustoon, jossa tutkimus on tarkoitus toteuttaa, tai

- suoraan yhteisön alueella, jos tutkija oleskelee jo siellä laillisesti, tarvittaessa sen jäsenvaltion edustustoon, jossa tutkimus on tarkoitus toteuttaa.

Jäsenvaltiot voivat poikkeuksellisesti tutkia hakemuksen, vaikka sitä ei olisi jätetty tämän artiklan mukaisesti.

*15 artikla*

*Menettelylliset takeet*

1. Jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat hakijalle kirjallisesti maahanpääsyä tai oleskeluluvan uusimista koskevaan hakemukseen antamastaan päätöksestä 30 päivän kuluessa hakemuksen tekemispäivästä siten kuin kyseisen valtion kansallisessa lainsäädännössä määrätään päätösten ilmoittamisesta. Kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä on säädettävä, mitä seuraamuksia toimivaltaisille viranomaisille on siitä, jos ne eivät anna päätöstä määräaikaan mennessä. Jos hakemus on erityisen monimutkainen, määräaikaa voidaan poikkeustapauksissa jatkaa.

2. Päätös oleskelulupahakemuksen hylkäämisestä tai oleskeluluvan muuttamisesta, uusimatta jättämisestä tai peruuttamisesta on perusteltava. Tiedonannossa on mainittava, miten asianomainen voi hakea päätökseen muutosta ja missä ajassa tämä on tehtävä.

3. Kolmannen maan kansalaisella on oikeus hakea kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimilta muutosta päätökseen, joka koskee oleskeluluvan epäämistä, muuttamista, uusimatta jättämistä tai peruuttamista.

*16 artikla*

*Maksu*

Jäsenvaltiot voivat veloittaa oleskelulupaa hakevilta maksun hakemuksen käsittelystä. Maksu ei saa ylittää hakemuksen käsittelystä aiheutuneita hallintomenoja.

*17 artikla*

*Avoimuus*

Jokaisen jäsenvaltion on varmistettava, että kaikki seuraavat tiedot ovat mahdollisimman täydellisinä ja säännöllisesti päivitettyinä yleisesti saatavilla esimerkiksi Internetin välityksellä: 4 artiklan perusteella hyväksytyt tutkimusorganisaatiot, joiden kanssa tutkijat voivat tehdä vastaanottosopimuksen, sekä tässä direktiivissä säädetyt ehdot ja menettelyt, jotka koskevat tutkimustarkoituksia varten tapahtuvaa jäsenvaltion alueelle pääsyä ja oleskelua.

## VI luku

## Loppusäännökset

*18 artikla*

*Kertomus*

Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle säännöllisesti kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta jäsenvaltioissa ja tekee tarvittaessa ehdotuksia sen muuttamisesta; ensimmäinen kertomus on annettava viimeistään […*]. Jäsenvaltiot toimittavat tätä varten komissiolle direktiivin täytäntöönpanoa koskevat tilastotiedot.

*19 artikla*

*Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä*

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006. Niiden on viipymättä toimitettava komissiolle kyseiset säädöstekstit sekä mainittujen säädösten ja tämän direktiivin säännösten välinen vastaavuustaulukko.

   Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin, tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

*20 artikla*

*Voimaantulo*

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

---

[* Kolme vuotta direktiivin voimaantulon jälkeen.]

*21 artikla*

*Osoitus*

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä […]

*Neuvoston puolesta*
*Puheenjohtaja*

**Ehdotus NEUVOSTON SUOSITUS kolmansien maiden kansalaisten maahanpääsyn helpottamiseksi Euroopan yhteisössä suoritettavaa tieteellistä tutkimusta varten**

## PERUSTELUT

Tiedonannossa on jo selitetty, miksi direktiivin täytäntöönpanon valmisteleminen edellyttää suosituksessa esitettyjä toimia. Ehdotus suositukseksi kattaa neljä alaa, joilla jäsenvaltioita kehotetaan ryhtymään asteittain toimiin kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsyn helpottamiseksi. Ne koskevat maahanpääsyä tutkimusta varten, oleskeluluvan myöntämistä, perheenyhdistämistä ja operatiivista yhteistyötä jäsenvaltioiden ja komission välillä. Kullakin alalla ehdotetaan konkreettisia toimia, jotka neuvosto ensin hyväksyy ja jotka jäsenvaltiot panevat täytäntöön. Tavoitteena on, että ensimmäiset toimet vahvistettaisiin vuoden kuluessa siitä, kun neuvosto on hyväksynyt suosituksen.

Suositusehdotuksen oikeusperusta on valittu edellä mainittujen neljän aihealueen mukaan: ne perustuvat EY:n perustamissopimuksen 63 artiklaan. Samoin kuin direktiivin kohdalla Tanska ei osallistu suosituksen tekemiseen, se ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan nojalla. Direktiiviä ei sovelleta myöskään Yhdistyneeseen kuningaskuntaan eikä Irlantiin Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemaa koskevan pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan nojalla, jolleivät nämä valtiot ilmoita päinvastaisesta päätöksestään kyseisen pöytäkirjan yksityiskohtaisten määräysten mukaisesti.

Koska kyseiset toimenpiteet ovat kiireellisiä ja tärkeitä Lissabonissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston tavoitteiden kannalta, ne voidaan toiminnan laajuuden tai vaikutusten takia toteuttaa paremmin yhteisön tasolla.

## TOIMIEN PERUSTELUT

### 1. MAAHANPÄÄSY TUTKIMUSTYÖTÄ VARTEN

Suosituksessa esitettyjen toimenpiteiden ensimmäinen ryhmä koskee pääsyä tutkijan virkoihin työmarkkinoilla. Tarkoituksena on taata kolmansien maiden kansalaisille nopea, helppo ja rajoittamaton pääsy tutkijan virkoihin.

a) Ensimmäinen toimenpide koskee työlupaa. Koska tiedetään, että Euroopan unionissa ei ole riittävästi tutkijoita ja tutkijatarve kasvaa lähivuosina tiedonannossa esiteltyjen Eurooppa-neuvoston tavoitteiden johdosta, ei ole enää tarpeen tutkia työmarkkinatilannetta ennen tutkimusviran myöntämistä kolmannen maan kansalaiselle. Työlupavaatimuksesta luopuminen nopeuttaa tutkijoiden maahanpääsymenettelyä jäsenvaltioiden alueella. Ennen kuin työlupavaatimus poistetaan kokonaan direktiivin mukaisesti, jäsenvaltioita kehotetaan joko myöntämään erityisvapaus työluvan hakemisesta tai myöntämään työlupa automaattisesti sen mukaan, mikä parhaiten sopii jäsenvaltion työvoimaviranomaisten ja maahanmuuttoviranomaisten tehtävienjakoon.

b) Samoista syistä kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsyä ei tulisi vaikeuttaa kiintiöillä. Suosituksessa ei oteta kantaa jäsenvaltioiden kiintiöiden käyttöön vaan ehdotetaan, ettei tutkijanvirkaa hakevien kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsyä tulisi estää kiintiöillä.

c) Samoin tutkijanvirkoihin pääsylle ei pitäisi asettaa aikarajoituksia. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö tutkijoille voitaisi myöntää vain tietyn ajan voimassa olevaa oleskelulupaa, kunhan luvan uusimiselle ei ole asetettu rajoituksia. Suosituksessa ehdotetaan poikkeusta sellaisten toimien osalta, joilla on tarkoitus torjua aivovuotoa, jos jäsenvaltion toimintaperiaatteena on yhdistää tutkijanvirkaan pääsy velvoitteeseen palata lähtömaahan saatujen tietojen hyödyntämiseksi siellä.

## 2. OLESKELULUPA

Toinen toimenpidekokonaisuus koskee oleskeluluvan voimassaoloa ja myöntämistä.

a) Jotta Euroopan unioni voisi houkutella tutkijoita kolmansista maista, oleskeluluvan myöntämismenettelyn olisi oltava yksinkertainen ja nopea. Siksi ehdotuksessa esitetään, että jäsenvaltiot ottaisivat tavoitteeksi oleskeluluvan myöntämisen 30 päivässä.

b) Toinen oleskelulupaan liittyvä toimenpide vastaa työmarkkinoille pääsyn voimassaoloaikaa koskevaa toimea. Tavoitteena on poistaa käytöstä aikarajoitukset ja varmistaa, että tutkijoiden oleskeluluvat voidaan periaatteessa uusia kaikissa tapauksissa. Kuten työluvan kohdalla, suosituksessa annetaan lupa poiketa tästä periaatteesta aivovuodon ehkäisemiseksi.

c) Kolmannen toimenpiteen tarkoituksena on pohjustaa direktiivin täytäntöönpanoa ja soveltamista. Koska direktiivissä esitetyssä järjestelmässä annetaan tutkimusorganisaatiolle keskeinen rooli oleskeluluvan myöntämismenettelyssä, suosituksessa ehdotetaan, että jäsenvaltiot ryhtyisivät yhtenäistämään käytäntöjään odottamatta kyseisen uuden mekanismin käyttöönottoa. Tämä toimenpide on tärkeä, jotta voidaan luoda luottamukselliset suhteet tutkimusorganisaatioiden ja jäsenvaltioiden maahanmuuttoviranomaisten välille, mikä on olennaista direktiivin täytäntöönpanon kannalta. Jäsenvaltiot voivat valita, mitä seuraavista asioista yhtenäistäminen koskisi: tutkijan pätevyyden tarkistaminen, tutkimushankkeen (erityisesti sen rahoituksen) arviointi, tutkijan oleskelua varten varaamien rahavarojen arviointi, tutkijan oleskelulupahakemuksen tekeminen.

## 3. PERHEIDEN YHDISTÄMINEN

Asia on hyvin tärkeä kolmannesta maasta peräisin olevalle tutkijalle, joka suunnittelee asettuvansa Eurooppaan. Vaikeudet saada perhe mukaan tai perheenjäsenen työnsaantimahdollisuuksien puute rajoittavat huomattavasti tutkijoiden liikkuvuutta ja johtavat mahdollisesti jonkin toisen alueen valitsemiseen Euroopan unionin sijaan. Siksi on erittäin tärkeää helpottaa niiden tutkijoiden perheenjäsenten maahanpääsyä ja oleskelua, joille Euroopan unioni on myöntänyt oikeuden maahantuloon. Koska direktiivi perheenyhdistämisestä annettiin vasta 22. syyskuuta 2003, ei ole järkevää antaa samasta asiasta toista säädöstä. Siksi asiaa on käsiteltävä suosituksessa, jossa jäsenvaltioille ehdotetaan useita toimia, joiden mukaan oikeutta perheenyhdistämiseen sovellettaisiin direktiiviä suotuisammin.

a) Niitä jäsenvaltioita, jotka eivät myönnä lupaa perheenyhdistämiseen sellaisten perheenjäsenten osalta, joille ei ole pakko antaa lupaa maahantuloon, kehotetaan sallimaan maahanpääsy, kun perheenkokoaja on tutkija.

b) Suosituksessa ehdotetaan, ettei tutkijan tekemää perheenyhdistämistä koskevaa hakemusta hylätä, jos perheenjäsenet oleskelevat jo hakemusta jätettäessä laillisesti jäsenvaltion alueella. Direktiivi oikeudesta perheenyhdistämiseen sisältää mahdollisuuden hyväksyä nämä hakemukset. Suosituksessa esitetään, että tätä mahdollisuutta sovellettaisiin yleisesti tutkijoihin. Itse asiassa yritykset edistää tutkijoiden maahanpääsyä esimerkiksi antamalla heille lupa tehdä maahanpääsyä koskeva hakemus EU:n alueella menettäisivät merkityksensä, jos perheenyhdistämistä koskevat hakemukset, jotka on tehty perheenjäsenten jo oleskellessa jäsenvaltiossa, hylättäisiin. Tällainen kielto olisi suhteeton.

c) Tutkijan perheenjäsenten työmahdollisuudet vaikuttavat olennaisesti tutkijan päätökseen Euroopan unioniin asettumisesta. Yhdenmukaisuuden vuoksi ehdotetaan, että perheenjäseniin sovelletaan suotuisinta mahdollista kolmansien maiden kansalaisille tarkoitettua kohtelua.

d) Tämä toimenpide koskee perheenjäsenten oleskeluluvan myöntämismenettelyn kestoa. Kuten tutkijan kohdalla suosituksessa ehdotetaan, että jäsenvaltiot soveltaisivat perheenyhdistämiseen määräaikaa, joka on niiden kansallisessa lainsäädännössä esitettyä määräaikaa lyhyempi ja joka tapauksessa lyhyempi kuin direktiivissä säädetty enintään 9 kuukauden määräaika.

e) Lisäksi suosituksessa esitetään menettelyn nopeuden ja EU:n kilpailukyvyn turvaamiseksi, että jäsenvaltioiden ei tulisi soveltaa tutkijoiden tekemiin hakemuksiin odotusaikaa.

## 4. OPERATIIVINEN YHTEISTYÖ

Suosituksen viimeinen, horisontaalinen osa käsittää hallinnollisia lisätoimenpiteitä, joilla pyritään helpottamaan suosituksen ja viime kädessä direktiivin soveltamista.

a) Jäsenvaltioita kehotetaan ilmoittamaan komissiolle hyväksymistään toimista, joilla ne helpottavat kolmansista maista peräisin olevien tutkijoiden maahanpääsyä ja oleskelua.

b) Jotta komissio pysyisi paremmin selvillä henkilövirroista, jäsenvaltioita pyydetään keräämään ja toimittamaan komissiolle tilastotiedot oleskeluluvista, joita ne myöntävät tutkijoille ja näiden perheenjäsenille.

c) – f) Tutkijoiden maahanpääsyn helpottamiseksi ja maahanpääsyä vaikeuttavien seikkojen sekä niiden ratkaisukeinojen selvittämiseksi suosituksen 3–5 kohdassa ehdotetaan, että jäsenvaltiot nimittävät yhteyshenkilöt kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsyä varten niin toimivaltaisissa (maahanmuuttoa ja tutkimusta hoitavissa) ministeriöissä kuin suurlähetystöissäkin, jotta nämä voisivat paremmin neuvoa Euroopan unionista tutkijanvirkaa hakevia kolmansien maiden kansalaisia. Näistä erityistehtävistä vastaavat voitaisiin valita jo palveluksessa olevista henkilöistä. Lisäksi suosituksen 6 kohdassa tutkimusorganisaatioita kehotetaan nimittämään yhteyshenkilö, jonka tehtävänä on neuvoa kolmansien maiden tutkijoita ja edistää yhteistyötä jäsenvaltioiden maahanmuuttoviranomaisten kanssa, koska direktiivissä annetaan tutkimusorganisaatioille tärkeä tehtävä maahanpääsymenettelyssä.

g) Lopuksi jäsenvaltioita kehotetaan verkottumaan. Tässä on suureksi avuksi Internetissä käynnistetty tutkijoiden liikkuvuusportaali sekä liikkuvuuskeskusten verkosto, joka kattaa 33 maata ja jonka on tarkoitus aloittaa toimintansa vuoden 2004 alkupuolella.

2004/0062 (CNS)

Ehdotus

# NEUVOSTON SUOSITUS

## kolmansien maiden kansalaisten maahanpääsyn helpottamiseksi Euroopan yhteisössä suoritettavaa tieteellistä tutkimusta varten

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 63 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen[40],

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon[41],

ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon[42],

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Vahvistaakseen ja jäsennelläkseen eurooppalaista tutkimuspolitiikkaa komissio katsoi tammikuussa 2000 tarpeelliseksi[43] luoda eurooppalainen tutkimusalue, joka on Euroopan yhteisön tutkimustoiminnan perusta tulevaisuudessa.

(2) Lissabonissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto antoi tukensa eurooppalaiselle tutkimusalueelle ja asetti tavoitteeksi, että yhteisöstä on tultava vuoteen 2010 mennessä maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin osaamistalous.

(3) Talouden globalisaatio edellyttää tutkijoiden liikkuvuuden lisäämistä, mikä tunnustettiin Euroopan yhteisön kuudennessa tutkimuksen puiteohjelmassa. Siksi useampia ohjelmia avattiin kolmansista maista peräisin oleville tutkijoille.

(4) Jotta voitaisiin toteuttaa Barcelonassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston esittämä vaatimus, jonka mukaan 3 prosenttia BKT:sta olisi investoitava tutkimukseen, yhteisö tarvitsee arviolta 700 000 tutkijaa. Tavoitteeseen pääsemiseksi tarvitaan useita toimia, kuten nuorten kannustaminen tiedeuralle, koulutusmahdollisuuksien ja liikkuvuuden lisääminen tutkimuksen alalla, tutkijoiden uranäkymien parantaminen yhteisössä sekä tutkimustarkoituksessa yhteisön alueelle pyrkivien kolmansien maiden kansalaisten maahanpääsyn helpottaminen.

(5) Ennen kuin hyväksytään direktiivi, jolla edistetään näiden tavoitteiden toteuttamista luomalla kolmansien maiden kansalaisille tarkoitettu maahanpääsymenettely tutkimustarkoitusta varten, tässä suosituksessa kehotetaan jäsenvaltioita helpottamaan maahanpääsyä tästä hetkestä alkaen.

---

40 EUVL C […], […], s. […].
41 EUVL C […], […], s. […].
42 EUVL C […], […], s. […].
43 KOM(2000) 6, 18.1.2000.

(6) Koska Euroopan yhteisössä ei ole tarpeeksi tutkijoita ja tutkijoiden maahanpääsyä on näin ollen helpotettava, olisi helpotettava tutkijanvirkoihin pääsyä työmarkkinoilla esimerkiksi luopumalla työlupavaatimuksesta.

(7) Jotta jäsenvaltiot voisivat kilpailla tutkijoista ja houkutella heitä alueelleen maailmanlaajuisesti, jäsenvaltioiden olisi helpotettava ja nopeutettava tutkijoiden viisumien ja oleskelulupien myöntämis- ja uusimismenettelyjä.

(8) Suosituksen täytäntöönpanon ei pitäisi edistää aivovuotoa siirtymävaiheessa olevista maista tai kehitysmaista. Yhteistyössä lähtömaiden kanssa olisi kehitettävä jatkotoimia, joilla pyritään tukemaan tutkijoiden uudelleenintegroitumista lähtömaihinsa ja edistämään tutkijoiden liikkumista tavoitteena yhteisen maahanmuuttopolitiikan luominen.

(9) Koska perheenyhdistämisellä on ratkaiseva merkitys tutkijan tehdessä päätöstä asettumisesta Euroopan yhteisön alueelle tutkimustyötä varten, jäsenvaltioiden olisi pidettävä voimassa tai hyväksyttävä oikeudesta perheenyhdistämiseen 22 päivänä syyskuuta 2003 annetussa neuvoston direktiivissä 2003/86[44] esitettyä suotuisammat säädökset.

(10) Tutkijoiden maahanpääsymenettelyn parantamiseksi olisi suosittava tietojen ja hyvien käytäntöjen vaihtoa. Muita suosituksessa esitettyjä keinoja ovat toimivaltaisten viranomaisten yhteistyö ja verkottuminen.

(11) Tässä suosituksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet.

(12) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän suosituksen antamiseen eikä sitä sovelleta Tanskaan,

SUOSITTELEE, ETTÄ JÄSENVALTIOT

1) tutkimusta varten tapahtuvan maahanpääsyn osalta:

a) helpottavat tutkijoiden pääsyä yhteisön alueelle joko luopumalla työlupavaatimuksesta tai myöntämällä tutkijoille automaattisesti työluvan,

b) eivät rajoita kiintiöillä tutkijanvirkaa hakevien kolmansien maiden kansalaisten maahantuloa,

c) varmistavat, että kolmansien maiden kansalaisilla on mahdollisuus työskennellä tutkijoina ilman aikarajoituksia paitsi, jos tämä on perusteltua tutkijoiden lähtömaan tarpeiden kannalta,

---

[44] EUVL L 251, 3.10.2003, s. 12.

2) oleskeluluvan osalta:

a) määräävät, että kolmansien maiden kansalaisten tutkimustarkoituksia varten tekemiin oleskelulupahakemuksiin on annettava päätös enintään 30 päivän kuluessa,

b) varmistavat, että tutkijoina toimivilla kolmansien maiden kansalaisilla on mahdollisuus uusia oleskelulupa ilman aikarajoituksia paitsi, jos tämä on perusteltua tutkijoiden lähtömaan tarpeiden kannalta,

c) ottavat vähitellen tutkimusorganisaatiot mukaan tutkijoiden maahanpääsymenettelyyn,

3) perheenyhdistämisen osalta:

a) edistävät kolmannesta maasta peräisin olevan tutkijan perheenjäsenten maahanpääsyä myös silloin kun lupaa maahanpääsyyn ei ole pakko myöntää,

b) antavat kolmansien maiden tutkijoille ja heidän perheenjäsenilleen mahdollisuuden jättää perheenyhdistämistä koskeva hakemus silloin kun perheenjäsenet jo oleskelevat laillisesti jäsenvaltion alueella,

c) myöntävät perheenyhdistämisen perusteella maahan päästetyille kolmannesta maasta peräisin olevan tutkijan perheenjäsenille suotuisimman mahdollisen kolmannen maan kansalaisille tarkoitetun kohtelun kyseisen jäsenvaltion työmarkkinoilla,

d) määräävät, että kolmannesta maasta peräisin olevan tutkijan perheenjäsenen maahanpääsyä koskevaan hakemukseen on annettava vastaus määräajassa, joka on jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä esitettyä määräaikaa lyhyempi ja joka tapauksessa lyhyempi kuin direktiivin 2003/86 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu yhdeksän kuukauden määräaika,

e) eivät sovella kolmansien maiden tutkijoiden perheenjäseniin odotusaikaa,

4) operatiivisen yhteistyön osalta:

a) toimittavat komissiolle tiedot toimista, jotka ne ovat toteuttaneet helpottaakseen kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsyä,

b) keräävät tilastotietoja kolmansien maiden tutkijoille sekä näiden perheenjäsenille myönnettävien oleskelulupien määristä,

c) nimeävät maahanmuutosta vastaavassa ministeriössä ja tarvittaessa paikallishallinnossaan yhteyshenkilön kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsyä varten,

d) nimeävät tutkimuksesta vastaavassa ministeriössä yhteyshenkilön kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsyä varten,

e) nimeävät suurlähetystöissään yhteyshenkilön kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsyä varten,

f) kehottavat tutkimusorganisaatioita nimeämään yhteyshenkilön kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsyä varten,

g) huolehtivat siitä, että jäsenvaltioiden hallinnossa ja tutkimusorganisaatioissa kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsystä vastaavat henkilöt verkottuvat kansallisesti.

Tehty Brysselissä […]

*Neuvoston puolesta*
*Puheenjohtaja*
*[…]*

**Ehdotus NEUVOSTON SUOSITUS Euroopan yhteisöön tieteellistä tutkimusta varten tuleville kolmansien maiden tutkijoille lyhytaikaiseen oleskeluun tarkoitettuja yhtenäisiä viisumeja koskevien jäsenvaltioiden myöntämismenettelyjen helpottamiseksi**

## PERUSTELUT

Jotta kolmansien maiden kansalaisten maahantuloa tieteellistä tutkimusta varten ja liikkumista Euroopan yhteisön alueella koskevaa säädöskehystä voitaisiin täydentää, on tarpeen säätää erityistoimista, joilla pyritään helpottamaan tämän kohderyhmän lyhytaikaista oleskelua ja liikkumista jäsenvaltioissa.

Ehdotus suositukseksi koskee yksinomaan yhtenäisen viisumin myöntämistä kolme kuukautta kestävää oleskelua varten. Ehdotuksessa kehotetaan jäsenvaltioita toteuttamaan vähitellen toimia, joilla helpotetaan sellaisista kolmansista maista tulevien tutkijoiden maahanpääsyä ja liikkumista, joita koskee 15. maaliskuuta 2001 annetun neuvoston asetuksen N:o 539/2001[45] viisumivaatimus.

Neuvostolle on esitetty konkreettisia toimenpiteitä, jotka jäsenvaltioiden olisi tarkoitus ottaa käyttöön, kunhan neuvosto on ensin hyväksynyt ne. Tavoitteena on, että näiden toimien täytäntöönpanoa arvioidaan vuoden kuluttua siitä, kun neuvosto on hyväksynyt suosituksen.

Ehdotus koskee yhtenäisten viisumien myöntämismenettelyä, ja se on osa Schengenin säännöstön kehittämistä. Oikeusperusta on perustamissopimuksen 62 artiklan 2 kohdan b alakohdan ii kohta, joten suositukseen sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan, Irlannin ja Tanskan asemaa koskevia pöytäkirjoja. Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän suosituksen antamiseen, se ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan. Koska tässä tapauksessa ehdotuksilla kuitenkin kehitetään Schengenin säännöstöä, Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan 5 artiklan mukaisesti Tanska päättää kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvosto on tehnyt Euroopan yhteisön perustamissopimuksen IV osaston määräysten nojalla päätöksen Schengenin säännöstöön perustuvasta ehdotuksesta tai aloitteesta, saattaako se kyseisen päätöksen osaksi kansallista lainsäädäntöään. Suositusta ei sovelleta myöskään Yhdistyneeseen kuningaskuntaan eikä Irlantiin, elleivät nämä valtiot ole saaneet siihen lupaa Schengenin säännöstön sisällyttämisestä Euroopan unionin säännöstöön tehtyyn pöytäkirjaan sisältyvän mekanismin mukaisesti.

Euroopan unionin neuvoston, Islannin ja Norjan välillä näiden kahden valtion osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen 17. toukokuuta 1999 tehdyn sopimuksen perusteella Islanti ja Norja panevat täytäntöön ja soveltavat Euroopan unionin toimia Schengenin sopimuksen muuttamiseksi tai täydentämiseksi.

Liittymissopimuksen 3 artiklan mukaan Schengenin säännöstön määräykset sekä kyseisessä artiklassa mainitussa liitteessä luetellut säädökset, jotka perustuvat tai muuten liittyvät Schengenin säännöstöön, sitovat uusia jäsenvaltioita ja niitä sovelletaan uusissa jäsenvaltioissa liittymisestä alkaen. Myös säädökset, joihin ei viitata liitteessä, sitovat uusia jäsenvaltioita liittymisestä alkaen, mutta niitä sovelletaan uusissa jäsenvaltioissa vasta kun

---

[45] Neuvoston asetus (EY) N:o 539/2001, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2001, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske (EYVL L 81, 21.3.2001, s. 1). Asetusta on viimeksi muutettu asetuksella (EY) N:o 453/2003 (EUVL L 69, 13.3.2003, s. 10).

asiasta on tehty erityinen neuvoston päätös kyseisen artiklan mukaisesti. Lukuun ottamatta asetuksia (EY) N:o 539/2001 ja 1683/95, viisumia koskevat Schengenin säännöstön määräykset (Schengenin yleissopimuksen 9–18 artikla ja niiden täytäntöönpanoa koskevat päätökset, mm. yhteinen konsuliohjeisto) eivät sisälly kyseiseen liitteeseen, joten vaikka ne sitovat uusia jäsenvaltioita heti liittymisen jälkeen, niitä sovelletaan vasta kun asiasta on tehty edellä mainittu erityinen neuvoston päätös.

Koska kyseiset toimenpiteet ovat kiireellisiä ja tärkeitä Lissabonissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston tavoitteiden toteuttamisen kannalta ja myös itsessään, ne voidaan toteuttaa ainoastaan yhteisön tasolla.

## TOIMIEN PERUSTELUT

Jotta Euroopan unioni voisi houkuttaa tutkijoita kolmansista maista, heidän maahanpääsyään ja liikkuvuuttaan olisi helpotettava niin että he voisivat liikkua yhteisön alueella paikasta toiseen osallistuakseen tieteellisten tutkimusohjelmien puitteissa järjestettäviin konkreettisiin toimiin Euroopan yhteisössä.

Lyhytaikaista oleskelua varten tarkoitetun yhtenäisen viisumin myöntämismenettely ja myöntämisen ehdot on määritetty yhteisessä konsuliohjeistossa. Ohjeistoon sisältyy mahdollisuus helpottaa eri tavoin viisumien myöntämistä. Tätä on tarkoitus soveltaa vilpittömässä mielessä toimiviin henkilöihin.

Suositus perustuu ajatukselle, että tieteellistä tutkimustoimintaa varten Euroopan yhteisöön kutsuttuja tutkijoita, jotka tulevat asetuksen N:o 539/2001 perusteella viisumivelvoitteen alaisista kolmansista maista, voidaan pitää vilpittömässä mielessä toimivina henkilöinä, joiden kohdalla tulisi helpottaa yhtenäisen viisumin myöntämistä.

Jäsenvaltiot voivat ottaa tavoitteeksi laatia tarvittavat, aineellisia ja hallinnollisia resursseja koskevat säännökset varmistaakseen yleisesti, että tutkijoille myönnetään viisumi aiempaa nopeammin.

Koska tutkijoiden on matkustettava usein maasta toiseen lyhytaikaista oleskelua varten, on tutkijoiden kansainvälistä liikkumista helpotettava. Näin yhteisö voi edistää osaamisen vaihtoa lisäämättä kuitenkaan aivovuotoa, josta on haittaa eräille kolmansille maille. Siksi jäsenvaltioita kehotetaan myöntämään työnsä vuoksi usein matkustamaan joutuville tutkijoille viisumit, joiden avulla he voivat matkustaa useita kertoja Euroopan unionin ja lähtömaansa välillä, sekä myöntämään viisumi koko siksi ajaksi, jonka tutkimustyö kestää. Näin tutkijoiden ei tarvitse hakea viisumia monta kertaa peräkkäin tutkimustyön aikana.

Viisumipolitiikkaa koskevan Schengenin säännöstön mukaan viisumin hakijoiden on esitettävä hakemuksensa tueksi tiettyjä asiakirjoja. Jäsenvaltioiden olisi pidettävä tutkijoita vilpittömässä mielessä toimivina henkilöinä ja vähennettävä näin ollen heiltä vaadittavien asiakirjojen määrää, paikallinen tilanne huomioon ottaen. Hyväksyttyjen tutkimusorganisaatioiden kanssa voitaisiin neuvotella yhdenmukaisen lähestymistavan kehittämisestä tutkijoiden tekemien viisumihakemusten käsittelyn helpottamiseksi.

Schengenin säännöstöön sisältyvien sääntöjen mukaisesti jäsenvaltiot voivat alentaa yksittäistapauksissa tutkijoiden tekemien viisumihakemusten käsittelymaksuja tai myöntää vapautuksen maksuista.

Edistääkseen parhaiden käytäntöjen vaihtoa jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään paikallistasolla ja vaihtavat tietoa hallinnollisista käytännöistä, joita ne soveltavat nopeuttaakseen tutkijoiden tekemien viisumihakemusten käsittelyä.

Jäsenvaltioiden toimittamien tietojen perusteella komissio esittää alustavan arvion toteutetuista toimenpiteistä vuoden kuluessa suosituksen hyväksymispäivästä.

2004/0063 (CNS)

Ehdotus

# NEUVOSTON SUOSITUS

## Euroopan yhteisöön tieteellistä tutkimusta varten tuleville kolmansien maiden tutkijoille lyhytaikaiseen oleskeluun tarkoitettuja yhtenäisiä viisumeja koskevien jäsenvaltioiden myöntämismenettelyjen helpottamiseksi

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 2 kohdan b alakohdan ii kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen[46],

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon[47],

ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon[48],

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Vahvistaakseen ja jäsennelläkseen eurooppalaista tutkimuspolitiikkaa komissio katsoi tammikuussa 2000 tarpeelliseksi49 luoda eurooppalainen tutkimusalue, joka on Euroopan yhteisön tutkimustoiminnan perusta tulevaisuudessa.

(2) Lissabonissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto antoi tukensa eurooppalaiselle tutkimusalueelle ja asetti tavoitteeksi, että yhteisöstä on tultava vuoteen 2010 mennessä maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin osaamistalous.

(3) Talouden globalisaatio edellyttää tutkijoiden liikkuvuuden lisäämistä, mikä tunnustettiin Euroopan yhteisön kuudennessa tutkimuksen puiteohjelmassa. Siksi useampia ohjelmia avattiin kolmansista maista peräisin oleville tutkijoille.

(4) Jotta voitaisiin toteuttaa Barcelonassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston esittämä vaatimus, jonka mukaan 3 prosenttia BKT:sta olisi investoitava tutkimukseen, yhteisö tarvitsee arviolta 700 000 tutkijaa. Tavoitteeseen pääsemiseksi tarvitaan useita toimia, kuten nuorten kannustaminen tiedeuralle, koulutusmahdollisuuksien ja liikkuvuuden lisääminen tutkimuksen alalla, tutkijoiden uranäkymien parantaminen yhteisössä sekä tutkimustarkoituksessa yhteisön alueelle pyrkivien kolmansien maiden kansalaisten maahanpääsyn ja alueella liikkumisen helpottaminen.

---

46 EUVL C […], […], s. […].
47 EUVL C […], […], s. […].
48 EUVL C […], […], s. […].
49 KOM(2000) 6, 18.1.2000.

(5) Jotta jäsenvaltiot voisivat kilpailla tutkijoista ja houkutella heitä alueelleen maailmanlaajuisesti, jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimet, joilla helpotetaan tutkijoiden maahanpääsyä lyhytaikaista oleskelua varten sekä liikkumista yhteisön alueella.

(6) Kun on kyse lyhytaikaisesta oleskelusta, jäsenvaltiot sitoutuvat pitämään sellaisista kolmansista maista peräisin olevia tutkijoita, joita asetuksen N:o 539/2001 viisumivaatimus koskee, vilpittömässä mielessä toimivina henkilöinä ja myöntämään heille yhteisön säännöstöön sisältyviä helpotuksia lyhytaikaisen viisumien myöntämismenettelyssä.

(7) Olisi kannustettava lisäämään tietojen ja hyvien käytäntöjen vaihtoa, jotta lyhytaikaista oleskelua varten tarkoitettujen viisumien myöntämismenettelyä voitaisiin helpottaa tutkijoiden osalta.

(8) Tässä suosituksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet.

(9) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan nojalla Tanska ei osallistu suosituksen tekemiseen eikä suositus sido Tanskaa. Koska kuitenkin tämän suosituksen tarkoituksena on kehittää Schengenin säännöstöä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen kolmannen osan IV osaston määräysten nojalla, mainitun pöytäkirjan 5 artiklaa sovelletaan tässä tapauksessa.

(10) Tämä suositus kehittää sellaisia Schengenin säännöstön määräyksiä, joihin Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Schengenin säännöstön sisällyttämisestä Euroopan unionin säännöstöön tehdyn pöytäkirjan 4 ja 5 artiklan mukaisesti. Siksi Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu tämän suosituksen antamiseen eikä se sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa.

(11) Tämä suositus kehittää sellaisia Schengenin säännöstön määräyksiä, joihin Irlanti ei osallistu Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Schengenin säännöstön sisällyttämisestä Euroopan unionin säännöstöön tehdyn pöytäkirjan 4 ja 5 artiklan mukaisesti. Siksi Irlanti ei osallistu tämän suosituksen antamiseen eikä se sido Irlantia.

(12) Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan kannalta tällä suosituksella kehitetään edelleen Schengenin säännöstön määräyksiä tietyistä Euroopan unionin neuvoston, Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä näiden kahden valtion osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen tehdyn sopimuksen yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä 17 päivänä toukokuuta 1999 tehdyn päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan B kohdassa tarkoitetulla alalla.

(13) Tämä suositus kuuluu säädöksiin, jotka perustuvat Schengenin säännöstöön tai muutoin liittyvät siihen liittymissopimuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa merkityksessä,

SUOSITTELEE, ETTÄ JÄSENVALTIOT

1. helpottavat viisumien myöntämismenettelyjä ja sitoutuvat käsittelemään nopeasti sellaisista kolmansista maista peräisin olevien tutkijoiden viisumihakemukset, joihin sovelletaan asetuksen N:o 539/2001 viisumivaatimusta;

2. edistävät kolmansista maista peräisin olevien, Euroopan unionin alueella usein käyvien tutkijoiden kansainvälistä liikkuvuutta myöntämällä heille toistuvaisviisumin. Määrittäessään viisumien voimassaoloaikaa jäsenvaltiot ottavat huomioon niiden tutkimusohjelmien keston, joihin tutkijoita on pyydetty osallistumaan;

3. sitoutuvat edistämään yhdenmukaisen lähestymistavan käyttöönottoa tutkijoiden viisumihakemuksiin liitettäviin asiakirjoihin. Tässä yhteydessä jäsenvaltiot kuulevat hyväksyttyjä tutkimusorganisaatioita;

4. eivät peri tutkijoiden viisumihakemuksista käsittelymaksua yhteisön säännöstön mukaisesti;

5. ottavat paikallistason konsuliyhteistyötä tehdessään huomioon tavoitteeksi asetetun kolmansien maiden tutkijoiden viisumimenettelyn helpottamisen edistääkseen parhaiden käytäntöjen vaihtoa;

6. sitoutuvat toimittamaan komissiolle vuoden kuluessa suosituksen hyväksymispäivästä tiedot parhaista käytännöistä, joilla helpotetaan yhtenäisten viisumien myöntämistä tutkijoille, jotta komissio voi arvioida asian edistymistä.

Tehty Brysselissä […]

*Neuvoston puolesta*
*Puheenjohtaja*